

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΓ'

ΑΘΗΝΑΙ ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1964

ΑΡΙΘ. 15

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΟΜΟΛΟΓΙΑ

«Πᾶς οὖν, ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς».

(Ματθ. ι', 32)

Οἱ Χριστιανοὶ ἔχουν ὑποχρέωσιν νὰ ἀγωνίζωνται διὰ τὴν ἐπούλωσιν τῆς κοινωνικῆς δυστυχίας καὶ τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν τῶν συνανθρώπων των. Ἀλλὰ παράλλῃως πρέπει πάντοτε νὰ ἔχουν εἰς τὸν νοῦν των, ὅτι ἡ αἰτία τῆς κοινωνικῆς δυστυχίας δὲν εἶναι κυρίως ὑλική, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἠθικὴ. Ὡστε οἱ Χριστιανοί, μὲ τὸ προσωπικόν των παράδειγμα καὶ μὲ τὴν ἱεραποστολικὴν των δρᾶσιν, πρέπει νὰ εἶναι τὸ «ἄλας τῆς γῆς» (Ματθ. ε', 13) καὶ τὸ «φῶς τοῦ κόσμου» (Ματθ. ε', 14). Πᾶσαι ἀνεξαίρετως αἱ ἐκδηλώσεις τοῦ βίου αὐτῶν πρέπει νὰ εἶναι ἠλιακαὶ ἀκτῖνες, καταυγάζουσαι τὴν ζοφερὰν ἀτμόσφαιραν τῆς μακρὰν τοῦ Χριστοῦ ζώσης ἀνθρωπότητος καὶ κομίζουσαι εἰς αὐτὴν τὸ μήνυμα τῆς χριστιανικῆς χαρᾶς καὶ εὐτυχίας καὶ τῆς ἱκανοποιητικῆς λύσεως τῶν ἀνθρωπίνων προβλημάτων. Ὁ βίος τῶν ἀληθῶν Χριστιανῶν πρέπει νὰ εἶναι μία συνεχὴς προσπάθεια πρὸς ἐπικράτησιν τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ, μία ἡρωϊκὴ, συνεχὴς καὶ ἀκατάπαυστος χριστιανικὴ μαρτυρία καὶ ὁμολογία.

★

Οἱ ἀληθεῖς Χριστιανοί, ὅσοι εὗρον ἐν τῷ Χριστῷ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν λύτρωσιν, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ κινήσουν ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν γλῶσσαν καὶ νὰ μὴ ἐκχύσουν λόγους φλογερούς. Οὗτοι, βλέποντες πέραξ αὐτῶν τὰ ἐξηπατημένα θύματα τῆς ἀμαρτίας νὰ παραπαίουν

εις τὴν ὁδὸν τῆς σκοτίας καὶ ἀκούοντες τοὺς ἀναστεναγμοὺς καὶ τοὺς λυγμοὺς αὐτῶν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μείνουν ἀδιάφοροι καὶ ἀσυγκίνητοι, ἀλλὰ θὰ σπεύσουν ὡς καλοὶ Σαμαρεῖται νὰ περιθάλλψουν τὰς τετραυματισμένας ψυχὰς καὶ καρδίας.

Οἱ Χριστιανοὶ δὲν πτοοῦνται πρὸ τῶν ἀπειλῶν καὶ τῶν κινδύνων, δὲν κάμπτονται πρὸ τῶν πνευματικῶν καὶ ὕλικῶν δυσχερειῶν καὶ ἀντιξοοτήτων, δὲν παρασύρονται ὑπὸ τῆς ἀνθρωπαρασκείας, δὲν ὁμοιάζουν πρὸς τοὺς χαμαιλέοντας, οἵτινες προσαρμόζονται πρὸς τὸ περιβάλλον, ἀλλ' ἐμμένουν σταθεροὶ εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῶν, ὁμολογοῦντες ταύτας «καὶ ἐνώπιον πυρᾶς καὶ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ὀκρίβαντος καὶ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν δεσμοτηρίοις, ὅμοιοι μὲ τὴν εὐαγγελικὴν πέτραν, καθ' ἧς κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, χωρὶς οὐδαμῶς νὰ τὴν κλονίσουν» (Κ. Κ α λ λ ι ν ί κ ο υ, Πρακτικὰ ὁμιλίας εἰς τὰ Κυριακὰ Εὐαγγέλια, ἔκδ. 2α, Ἀθῆναι 1930, σελ. 276).

Οἱ Χριστιανοί, ὁμολογοῦντες τὸν Χριστόν, εἶναι ἔτοιμοι νὰ ὑποστοῦν πᾶσαν θυσίαν· εἶναι πρόθυμοι νὰ θυσιάσουν, ἂν παραστῇ ἀνάγκη, καὶ προσφιλεστάτους ἀκόμη συγγενικοὺς δεσμούς. «Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος» (Ματθ. ι', 37-38). Οἱ Χριστιανοὶ ἐντάσσουν τὰς ἐπιγείους οἰκογενειακάς, φιλικὰς καὶ κοινωνικὰς σχέσεις ἐντὸς τῶν ὑπερκειμένων πνευματικῶν σχέσεων καὶ συναρτήσεων, ἀνυψοῦντες εἰς τὴν ἱεραρχικὴν κλίμακα τῶν ἀξιῶν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἀξίαν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν Χριστόν. Διὰ τοῦτο, ὅταν γεννηθῇ ζήτημα ἐκλογῆς μεταξὺ ἐπιγείων καὶ οὐρανίων δεσμῶν, οἱ Χριστιανοὶ ἐφαρμόζουν τὸ «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις» (Πράξ. ε', 29).

Ἡ χριστιανικὴ ὁμολογία,—δύναται τις νὰ εἶπῃ,— εἶναι ἡ ἀναπνοὴ τῆς ψυχῆς παντὸς ἀληθοῦς Χριστιανοῦ καὶ τὸ κατ' ἔξοχὴν διακριτικὸν γνώρισμα τῶν σχέσεων αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ἡ ἀληθινὴ χριστιανικὴ πίστις ἐκδηλοῦται διὰ τῶν λόγων καὶ πρὸ πάντων διὰ τῶν ἔργων. Ἡ εἰλικρινὴς ἀγάπη πρὸς

τὸν Σωτῆρα καταυγάζει πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐκδηλοῦται ποικιλοτρόπως ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ. Ἐπομένως «κρυπτοχριστιανοί» δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχουν θέσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Αὕτη ἀπαιτεῖ, ἵνα ἡ χριστιανικὴ ὁμολογία μὴ εἶναι περιστατικόν τι, τὸ ὁποῖον περιορίζεται εἰς μίαν ἄκαρπον θρησκευτικότητα τῶν λόγων, τῶν φυλακτηρίων καὶ τῶν κρασπέδων (Ματθ. κγ', 5), ἀλλ' ἀντιθέτως ἵνα εἶναι ἡ ἀκτινοβολία μιᾶς ὀλοκληρωμένης ἐμπράκτου χριστιανικῆς ζωῆς. Ἡ χριστιανικὴ ὁμολογία δὲν εἶναι ἀπαύγασμα μιᾶς τυπικῆς ἐξωτερικῆς θρησκευτικότητος, ἀλλ' εἶναι ἡ ἔκφανσις μιᾶς ἐσωτερικῆς, οὐσιώδους, παμμεροῦς, συνεποῦς, ἐπιτυχοῦς καὶ ἀρτίας χριστιανικῆς ζωῆς. Ἡ χριστιανικὴ ὁμολογία εἶναι τὸ γνῶρισμα τῆς εὐσεβείας τοῦ βάρους καὶ οὐχὶ τῆς εὐσεβείας τῆς ἐπιφανείας. Βεβαίως, καὶ οἱ Χριστιανοὶ δὲν εἶναι τέλειοι, οὔτε ἀναμάρτητοι. Ἄλλ' ὅμως ἐκεῖνο, ὅπερ δίδει νόημα εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὁμολογίαν αὐτῶν, εἶναι ἡ φορὰ πρὸς τὴν τελειότητα, ἡ δυναμικὴ καὶ ἀγωνιστικὴ αὐτῶν προσπάθεια, πρὸς συνεχῆ ἐμπρακτον ἐφαρμογὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ὡς κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνας ὁ Τατιανὸς καὶ ὁ Ἰουστίνος ἐγένοντο Χριστιανοί, ἐλκυσθέντες ὑπὸ τοῦ φωτεινοῦ παραδείγματος τῆς ζωῆς τῶν χριστιανῶν· ὡς ὁ Κυπριανὸς, ὁ Τερτυλλιανὸς καὶ ὁ Ὀριγένης ἐξῆραν τὴν ἐφ' ἑαυτοὺς ἐπίδρασιν τῆς ἠθικῆς δυνάμεως τῆς ζωῆς ταύτης, τοιοῦτοτρόπως καὶ σήμερον πρέπει τὸ παράδειγμα τῶν Χριστιανῶν καὶ ἰδίως τῶν κληρικῶν νὰ ἐλκύσῃ εἰς Χριστὸν τοὺς μακρὰν Αὐτοῦ εὐρισκομένους. Ἡ ὁμολογία καὶ ἡ ἱεραποστολὴ δὲν εἶναι προνόμιον τῶν ἐκλεκτῶν μόνον ἐκείνων ὑπάρξεων, αἱ ὁποῖαι ἐγκαταλείπουν τὰς ἀνέσεις τῶν εὐρωπαϊκῶν ἢ ἀμερικανικῶν μεγαλοπόλεων, καὶ σπεύδουν εἰς τὰς χώρας τῶν ἀγρίων καὶ τῶν ἀνθρωποφάγων, διὰ νὰ κομίσουν τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου εὐρισκομένους λαοὺς, ἀλλ' εἶναι δικαίωμα καὶ καθῆκον παντὸς χριστιανοῦ. Ἐκαστος καὶ ἰδίως πᾶς εὐλαβῆς ἐφημέριος, εἰς τὸν κύκλον τῆς ἀρμοδιότητος καὶ ἐργασίας του, πρέπει καὶ δύναται νὰ εἶναι ἱεραπόστολος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Η ΟΝΟΣ ΤΟΥ ΒΑΛΑΑΜ ΟΜΙΛΟΥΣΑ ΜΕ ΦΩΝΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΝ *

Διαλογισμοί κάποιου άμαρτωλού Χριστιανού

Σέ εύχαριστοῦμεν, Κύριε, γιά τόν άέρα πού άναπνέουμε, γιά τόν δρόμο πού περπατοῦμε, γιά τήν όμιλία πού μάς δώρησες, γιά τόν ύπνο πού ξεκουραζόμαστε, γιά τό ξύπνημα πού μάς χαρίζεις, γιά τή ζωή μας πού εἶνε κατωμένη από καλά κι' από κακά, και πού γίνονται και τά κακά καλά γιά όποιον τοῦ εδώρησες τήν εἰρήνην σου.

★

Κάθε πόνος, πού τόν υποφέρουμε με προθυμία γιά τό όνομα τοῦ Θεοῦ, εἶνε ένας σπόρος από τόν όποῖον θά φυτρώσῃ κάποια άληθινή χαρά.

★

‘Ο Χριστός τούς μεν γραμματεῖς και Φαρισαίους τούς κακοτύχισε, λέγοντάς τους «Ουαί», τούς δέ εμπόρους τούς εδειρε. ‘Ο πολυεύσπλαγχος πού παρηγόρησε όλους τούς ανθρώπους και πού εσυγχώρησε όλους τούς φταιχτες, μονάχα αυτά τά δύο τιμώρησε, τήν υπερηφάνεια και τή φιλαργυρία. ‘Ενώ εσυγχώρησε τήν πόρνη και τόν ληστή.

★

Οἱ ‘Εβραῖοι ἐπίστευαν ότι θά ἔλθῃ ὁ Μεσσίας, μα τόν ἤθελαν υπερήφανον και πονηρόν ὡσάν τόν ἑαυτόν των, αἰμοβόρον και ἐκδικητικόν, γιά νά τούς κάνῃ βασιλείον. Κ' ἐπειδή δέν ἤτανε τέτοιος πού τόν θέλανε, γι' αὐτό τόν ἐθανάτωσαν.

★

‘Οποῖος σπείρει ἀγάπη στίς πονηρές ψυχές τῶν ἀνθρώπων, αὐτός θά θερίσῃ μῖσος. Πολλή ἀγάπη, πολύ μῖσος. Γι' αὐτό ὁ Χριστός μισήθηκε ὅσο κανένας, γιαιτὶ κανένας δέν ἔδωσε τόσην ἀγάπην, ὅσην ἔδωσεν ‘Εκεῖνος.

★

Οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἤμποροῦν νά βλάπτουν ὁ ένας τόν ἄλλον. ‘Ο Χριστιανός ὅμως μονάχα βλάπτεται. ‘Ο Χριστιανός εἶνε πρόβατον ἡ πουλι ἄκακον. Πῶς μπορεῖ νά βλάψῃ ὁ λαγός, νά δαγκάσῃ

* Παρομοιάζω τόν ἑαυτόν μου, ὁπού εἶναι ἀνάξιος νά ὀμιλῇ διά θρησκευτικά θέματα, με ἐκείνην τήν ὄνον τοῦ μάγου Βαλαάμ, ἡ ὁποία ὀμίλησε πρὸς αὐτόν με ἀνθρωπίνην φωνήν (‘Αριθ. κβ', 28).

τὸ περιστέρι, νὰ σφάζῃ ἄλλον τὸ ἀρνί; Ὁ Χριστιανὸς μονάχα πάσχει, κατὰ τὸν διδάσκαλόν του.

Κύριε, δίνε μας τὸν ἄρτον τὸν ἐπιούσιον, τὸν ἄρτον τὸν πνευματικόν. Ὅπως ἐπεριπάτησες ἐπάνω στὴ λίμνη Γεννησαρέτ, περιπάτησε καὶ ἐπάνω στὴν ἀγριεμένην θάλασσαν τῆς ψυχῆς μας, καὶ γαλήνεψέ την.

«Τετέλεσται!» Δηλαδή: «Τελείωσαν ὅλα. Τελείωσε τὸ μυστήριον ποῦ ἦλθα νὰ κάμω στὸν κόσμον. Τελείωσε ἡ ζωὴ μου στὴ γῆ, καὶ ὅπως ἔλεγα στοὺς ἀνθρώπους, θὰ ποθήσουν νὰ με ξαναἰδοῦν. Τελείωσε ἡ Παλαιὰ καὶ Νέα Διαθήκη. Τελείωσε ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου. Τώρα, ὅποιος θέλει νὰ σωθῆ, θὰ σωθῆ».

Σίμων ὁ Κυρηναῖος ἐσήκωσε τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ. Ποιὸς ἄλλος ἀξιώθηκε αὐτὴ τὴν χάριν; Αὐτὴ δόθηκε ἀπὸ τὸν Θεὸν μοναχὰ στὸν Σίμωνα, ποῦ ἐγύριζε κουρασμένος ἀπὸ τὸ χωράφι. Καὶ ἡμεῖς θὰ ἀξιωθοῦμεν νὰ σηκώσωμεν πνευματικὰ τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ, ἂν κοπιᾶσωμεν πρῶτα στὸ χωράφι τῆς καρδιάς μας καὶ τὸ ξεβοτανίσουμε, καὶ πληγώσωμε τὰ χέρια μας ἀπὸ τὰ ἀγκάθια.

Ὅλιγοι εἶνε ἐκεῖνοι ποῦ ἡ καρδιά τους νοιώθει ἀληθινὰ τὸ Εὐαγγέλιον. Γιὰ τοῦτο ὀλιγοι εἶνε ἐκεῖνοι ποῦ αἰσθάνονται τὸ βάθος τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ὁ ἀκατάνυκτος ἄνθρωπος εἶνε πεθαμένος πνευματικὰ. Ἐπειδὴ ἡ ψυχρότητα τῆς ψυχῆς εἶνε ὁ θάνατος. Γιὰ τοῦτο ὁ ἀκατάνυκτος τριγυρίζει ὀλοένα σὲ συλλογισμοὺς. Φωτιὰ εἶνε ἡ πίστις. Πῶς νὰ τὴν ἔχῃ ἓνας ἄνθρωπος ποῦ εἶνε παγωμένος; «Ὁ Θεὸς εὐθὺν ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον, αὐτοὶ δὲ ἐζήτησαν λογισμοὺς πολλοὺς» (Ἐκκλησιαστής ζ', 30).

«Ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ ληστής» (Ἰω. ι', 1). Καὶ ποιά εἶνε ἡ θύρα; Ἡ θύρα εἶνε ὁ Χριστός. Ἡ θύρα εἶνε τὸ Εὐαγγέλιον. «Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα, λέγει ὁ Κύριος παρακάτω. Λοιπόν, μόνον μὲ τὸν Χριστὸ σώζεται ὁ ἄνθρωπος, καὶ μὲ κανένα ἄλλον: «Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Πατρὸς μου. Καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰμὴ ὁ Πατήρ, οὐδὲ τὸν Πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι» (Ἰω. ια', 27).

Με τὴν φιλοσοφία δὲν πλησιάζει κανένας τὸν Θεόν, οὔτε μὲ μονάχη τὴν ἀρετὴν, ὅπως τὴν ἔκαμαν οἱ πρὸ Χριστοῦ ἄνθρωποι, καὶ ὅπως τὴν κάμνουν πολλοὶ καὶ τώρα. Αὐτὸ εἶνε τὸ «ἀλλαχόθεν» ποῦ λέγει ὁ Χριστός, δηλ. ἀπὸ τὸν φράκτη, καὶ γιὰ τοῦτο, ὅποιος θέλει νὰ ἔμπη στὴν αὐλὴν τοῦ Χριστοῦ, σκαρφαλώνοντας μὲ τὴν φιλοσοφία καὶ μὲ τὴν ἠθικολογία, «κλέπτῃς ἐστὶ καὶ ληστής». Καὶ ὅταν λέγῃ «ὅποιος δὲν μπαίνει ἀπὸ τὴν πόρτα, ἀλλὰ ἀναβαίνει ἀπὸ ἄλλοῦ», θέλει νὰ εἰπῇ «ὅποιος ἐπιχειρεῖ νὰ ἔμπη», γιὰτὶ ἐκεῖνος ποῦ δὲν πηγαίνει ἀπὸ τὴν πόρτα, εἴτε ἔμπη μέσα εἴτε δὲν ἔμπη, εἶνε κλέπτῃς, δηλ. εἶνε χωρισμένος ἀπὸ τὸν Χριστόν, κι' ἄς κάθεται μαζὶ μὲ τοὺς φιλοσόφους καὶ μὲ τοὺς ἄλλους ποῦ ἀσκοῦν τὴν ἀρετὴν ὡσὰν ἰδικόν τους νόμον, καὶ ὄχι ὡς νόμον τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὸν Χριστόν ὅλα εἶνε διαφορετικὰ ἀπὸ τὰ ἄλλα ποῦ γίνονται χωρὶς τὸν Χριστόν, κὰν ἀγάπη λέγεται, κὰν δικαιοσύνη, κὰν ὑπομονή, κὰν ἀσκησις, κὰν χαρὰ, κὰν λύπη, κὰν ἐλπίδα, κὰν ἐλεημοσύνη. Ἡ ἀρετὴ ποῦ γίνεται στὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, εἶνε διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν ἀρετὴ ποῦ γίνεται καὶ ποῦ γινότανε χωρὶς τὸν Χριστόν, κι' ἄς μοιάζῃ ἀπ' ἔξω ἢ μιὰ μὲ τὴν ἄλλην. «Ὁ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως», λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Γαλάτ. γ', 12). Ὁ Χριστός ὅλα τὰ ἔκαμε καινούργια, ἐπειδὴ ἔκαμε καινούριον ἄνθρωπον. Πολλοὶ δὲν τὸ καταλάβανε αὐτό, καὶ θέλουν νὰ ἐννοοῦν τὰ πράγματα ὅπως τὰ ἐννοοῦν οἱ ἄπιστοι: «Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ, οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις» (Γαλάτ. στ', 16). Περιτομὴ εἶνε ὁ νόμος, ἢ ἠθικὴ, μὲ τὴν ὁποία ἐκατεγίνετο ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ γίνῃ ἐνάρετος. Ἡ ἀρετὴ εἶνε γιὰ τὸν Χριστιανὸν καθαρτικὴ, γι' αὐτὸ λέγει ὁ ἅγιος Ἰσαὰκ ὁ Σῦρος «ἢ ἀμοιβὴ δὲν δίνεται γιὰ τὴν ἀρετὴν, ἀλλὰ γιὰ τὴν ταπεινωσιν», δηλαδή, ὅποιος κάνει καλὰς πράξεις χωρὶς νὰ ταπεινωθῇ καὶ νὰ συντρίψῃ τὴν καρδιά του, μ' ἓναν λόγο, ὅποιος ἐκεῖνο ποῦ κάνει δὲν τὸ κάνει στόνομα τοῦ Χριστοῦ, δὲν κάνει τίποτα. Τὸ κέρδος τῆς ψυχῆς εἶνε ἢ ταπεινώσις. Γιὰ τοῦτο πάλι λέγει ὁ ἴδιος ἅγιος «Τὸ ἔργον ποῦ γίνεται χωρὶς ψυχικὸν πόνον, εἶνε ἀνώφελον γιὰ τὴν ψυχὴν μας». Ἡ ἀρετὴ ποῦ ἀσκοῦσαν οἱ ἀρχαῖοι καὶ ποῦ ἀσκοῦν οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι ποῦ λένε ὅτι τὴν ἀσκοῦν στὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἂν δὲν νοιώθουν πόνον μέσα τους, εἶνε ἄγονη. Ὁ Χριστός τὰ ἀγιάζει ὅλα. Γιὰ τοῦτο δὲν μοιάζει μὲ Χριστιανὸν μήτε ὁ δίκαιος Ἀριστείδης, μήτε ὁ Σωκράτης, μήτε ὁ χρηστός Φωκίων, μήτε οἱ Γράκχοι, μήτε ὁ Βρούτος, μήτε κανένας ἐνάρετος τῆς ἀρχαιότητος. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέγει «Ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιοθήσεται πᾶσα σὰρξ. Διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας. Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου, δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν. Δικαιοσύνη δὲ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας» (Ρωμ. γ', 20).

Μοναχὰ ἐκεῖνος ὅπου ἔχει θερμὴν πίστιν στὸν Χριστόν, μοναχὰ αὐτὸς ταπεινώνεται, καὶ τὸ ἔργον του εἶνε εὐπρόσδεκτον ἀπὸ τὸν Θεόν. «Θυσία τῷ Θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον».

“Ὅσοι νομίζουν ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε ἓνα ἠθικὸν σύστημα, δὲν βρίσκονται κοντὰ στὸν Χριστόν, ἀλλὰ εἶνε ἔξω ἀπὸ τὴν αὐλήν του. Οἱ τέτοιοι εἶνε ἀκατάνυκτοι, δὲν ἔχουνε μέσα στὴν καρδιά τους τὸ πῦρ τοῦ Χριστοῦ, δὲν κλαίουν ποτέ, ἀλλὰ ὀλοένα κάνουν συλλογισμούς, ἐπειδὴ ἡ ἠθικὴ τῶν εἶνε ἓνα σύστημα ψυχρὸ τοῦ μυαλοῦ κι’ ὄχι φούσκωμα τῆς καρδιάς. Ὁ Χριστιανισμὸς στηρίζει τὴ σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου στὴν ταπεινώσιν. Ἡ ἀγάπη ποὺ παραγγέλλει ὁ Χριστός, εἶνε ἄλλη ἀγάπη ἀπ’ ὅ,τι ἔμαθε νὰ καταλαβαίνει ὁ ἄνθρωπος τῆς ἠθικῆς. Αὐτὴ ἡ ἀγάπη, ἀκόμα καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς μας, εἶνε ἀκατανόητη γι’ ὅποιον πορεύεται σύμφωνα μὲ τὸν ἠθικὸν νόμον. Ἡ ἀγάπη ποὺ μᾶς ἔφερε ὁ Χριστός εἶνε πονεμένη ἀγάπη, κι’ ὄχι ἓνα ψυχρὸ χρέος ἀνθρώπου σὲ ἄνθρωπον, γιὰ νὰ ευκολύνεται ἡ ζωὴ. Τέτοια εἶνε ἡ ψεύτικη καὶ κρύα ἀγάπη ποὺ δείχνουν οἱ ἄνθρωποι ὅπου ἐπιδίδονται στὴν ἀγαθοεργία, ἔστω καὶ χωρὶς ὑποκρισίαν. Ἐχει τὸ ὄνομα τῆς φιλανθρωπίας, μὰ δὲν ἔχει μέσα της ἀληθινὴν ἀγάπην. Τούτη ἡ νεκρὴ φιλανθρωπία δὲν εἶνε ἔργον χριστιανικόν. Γι’ αὐτὸ βλέπει κανένας ὅτι οἱ ἄνθρωποι ποὺ τὴν κάνουν καὶ τὴν κηρύττουν, εἶνε ψυχῆς στεγνές, ἀσυγκίνητες, ὅμοιοι μὲ τοὺς ἄλλους ποὺ δὲν κάνουν ὀλότελα τέτοια ἔργα. Τὸ πρόσωπό τους δὲν λάμπει. Εἶνε λύχνοι σβυσμένοι, θλιβεροί, «μη’ ἔχοντες ἐλπίδα», μ’ ἓναν λόγον ἀκατάνυκτοι».

Λοιπὸν, ὅλα τὰ μετᾶλλαξε ὁ Χριστός, ἀκόμα καὶ ἐκεῖνα ποὺ μᾶς φαίνονται ὅτι εἶνε τὰ ἴδια μὲ τὰ παλιά, ὅπως εἶνε ἡ ἀγάπη, ἡ εἰρήνη, ἡ ταπεινώσις. Λέγει «Τὴ δική μου τὴν εἰρήνην σᾶς δίνω. Τὴν δικήν μου τὴν ἀγάπην σᾶς δίνω. Ὅσα σᾶς δίνω, δὲν εἶνε σὰν ἐκεῖνα ποὺ σᾶς δίνει ὁ κόσμος» (Ἰω. ιδ’, 27). «Σᾶς δίνω τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ποὺ δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ πάρῃ ὁ κόσμος, γιὰτὶ δὲν τὸ θεωρεῖ, μήτε τὸ γνωρίζει». (Ἰω. ιδ’, 17).

Τί εἶνε αὐτὰ τὰ λόγια; Πῶς τὰ ἐξηγοῦν ὅσοι νομίζουν ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε συνέχεια τῆς ἀρχαίας ἀρετῆς; «Ὅλοι ὅσοι ἤλθαν, λέγει, ἔπειτ’ ἀπὸ ἐμένα, ὅλοι εἶνε κλέπται καὶ λησταί». Ὁ Χριστός δὲν ἤλθε γιὰ νὰ συνεχίσῃ ὅσα εἶπαν καὶ ἔπραξαν ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων, ἀλλὰ γιὰ νὰ μᾶς κηρύξῃ ὅτι δὲν γινόμεθα τέκνα τοῦ Πατρὸς μὲ τὴν ἠθικὴν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ μὲ κάποιον καινούργιον τρόπον: μὲ τὸ Εὐαγγέλιον. Καὶ εἶνε τὸ Εὐαγγέλιον ἡ ἀποκάλυψις τῆς θεϊκῆς εὐσπλαγχνίας γιὰ τὸν ἄνθρωπον ποὺ θὰ πιστεῦσῃ μὲ προθυμία στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὸ θὰ τὸ κἀνῃ ἂν παύσῃ νὰ ἔχῃ ἐμπιστοσύνην στὸν ἑαυτὸν του, δηλαδὴ στοὺς φιλοσόφους καὶ στοὺς ἠθικολόγους. «Τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, φωνάζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα» (Β’ Κορινθ. ε’,

17). Ὁ Χριστὸς εἶπε ὅτι μᾶς ἔφερε τὸ Εὐαγγέλιον, τὴν καλὴν τὴν εἶδῃσιν, καὶ αὐτὸ φανερώνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἦτον καταδικασμένος, καὶ τοῦ ἐδόθη χάρις : «Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέρωται» (Ρωμ. δ', 21). Μόνος του ὁ ἄνθρωπος δὲν ἤμποροῦσε νὰ σωθῆ μέχρι τῆς συντελείας τοῦ κόσμου. Ὁ Χριστὸς μᾶς ἔφερε τὴν Παλιγγενεσίαν, τὸ ξαναγέννημα ποῦ ἔλεγε στὸν Νικόδημον. Ἄλλη ἀπὸ τὴν ἐλπίδα τοῦ Εὐαγγελίου δὲν ὑπάρχει. Ὅποιος δὲν ἔνοιωσε αὐτὸ τὸ μυστήριον, τὸ φοβερὸ καὶ χαροποιό, δὲν ἔνοιωσε τίποτα ἀπὸ τὸν Χριστόν.

Αὕτῃ εἶνε ἡ αἰτία ποῦ οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι δὲν τὸ ἐκατάλαβαν αὐτό, ξαναφτιάξανε πάλιν ἓνα σύστημα, κοντὰ στὰ ἄλλα ποῦ εἶχαν κάνει, καὶ τὸ ὠνόμασαν Χριστιανισμόν. Νά, γιατί, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, λέγει ὁ Κύριος «Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα». Αὕτῃ ἡ ἀγία Κιβωτός, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἡ οὐράνια Ἱερουσαλήμ, δὲν ἔχει μῆτε παράθυρα ποῦ λέγονται φιλόσοφοι, μῆτε παραπόρτια ποῦ λέγονται ἠθικοὶ διδάσκαλοι, ἀπ' ὅπου νὰ ἤμπορῆ νὰ ἔμπη μέσα κανένας. Τούτῃ ἡ Κιβωτός, τούτῃ ἡ αὐλὴ τῶν προβάτων ἔχει μία καὶ μοναχὴ πόρτα: τὸν Χριστόν. Ἄς εἶνε δοξασμένοι στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν.

Ὁ Χριστὸς εἶπε «Ὅποιος ἀγαπᾷ πατέρα ἢ μητέρα περισσότερον ἀπὸ ἐμέ, δὲν εἶνε ἄξιός μου. Καὶ ὅποιος δὲν ἄφησε γονεῖς, τέκνα, ἀδελφούς, ἀδελφές, γιὰ τὸ ὄνομά μου, δὲν εἶνε ἄξιός μου» (Ματθ. ι', 27).

Πῶς τὰ ἐξηγοῦν αὐτὰ ἐκεῖνοι ποῦ ἔχουν πάρει τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ γιὰ μιὰ ἠθικολογία μονάχα ; Οἱ γονεῖς, τ' ἀδέλφια, τὰ τέκνα, δὲν εἶνε κι' αὐτοὶ «πλησίον», καὶ μάλιστα «οἱ πλησιέστεροι πλησίον» ; Καὶ ὅμως ὁ Χριστὸς λέγει, καθαρώτερα καὶ σαφέστατα, ὅτι δὲν εἶνε ἄξιός του, δηλ. ὅτι δὲν εἶναι Χριστιανὸς ὅποιος τοὺς ἀγαπᾷ περισσότερον ἀπὸ ἑαυτὸν. Δηλαδή, ὅποιος κάνει τὰς ἐντολὰς χωρὶς νὰ πιστεύῃ σ' αὐτὸν ποῦ τὰς ἔδωσε. Γιατί, χωρὶς νὰ πιστεύσης ὅτι ὁ Χριστὸς εἶνε υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς, ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου, πῶς θὰ τὸν ἀγαπήσης περισσότερον ἀπὸ ὅλα ; Καὶ ἂν δὲν ἀγαπήσης τὸν Χριστόν, δὲν θὰ αἰσθανθῆς ἀληθινὴν ἀγάπην μῆτε καὶ γιὰ τὸν «πλησίον» σου. Γιατὶ μόνος του ὁ ἄνθρωπος δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἀγαπήσῃ ἀληθινά. Τὴν ἀγάπην δὲν μᾶς τὴν ἐδίδαξεν ὁ Χριστὸς μοναχά, ἀλλὰ καὶ μᾶς τὴν ἔδωσε. Χωρὶς τὸν Χριστόν δὲν ἤμποροῦμε νὰ κάνουμε τίποτε, «χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν», μῆτε ν' ἀγαπήσουμε. Ὁ ἅγιος Διάδοχος λέγει «Ὅταν ἀρχίσῃ κανεὶς νὰ αἰσθάνεται ἀληθινά τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, τότε ἀρχίζει, μὲ τὴν αἴσθησιν τοῦ πνεύματος, νὰ ἀγαπᾷ καὶ τὸν πλησίον του. Καὶ αὕτῃ εἶνε ἡ ἀγάπη γιὰ τὴν ὁποῖαν ὀμιλοῦν ὅλες οἱ ἅγιες Γραφές». Ἡ ἄλλη ἀγάπη, ὅσο ἀγνὴ κι' ἂν εἶνε, εἶνε σαρκικὴ ἀγάπη,

ὕλική ἀγάπη. Καὶ ἄλλοῦ πάλιν λέγει ὁ ἴδιος ἅγιος «Ὅποιος ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, καὶ τὸν πιστεύει γνήσια, καὶ τὰ ἔργα τῆς πίστεως γνήσιως τὰ κάμνει. Κ' ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει μοναχά, ἀλλὰ ποὺ δὲν ἔχει τὴν ἀγάπην, δὲν ἔχει μήτε τὴν πίστιν ποὺ νομίζει ὅτι ἔχει, ἐπειδὴ πιστεύει μὲ ἐλαφρότητα τοῦ νοῦ».

Γι' αὐτό, ὅσοι ἔχουν τὴν ἰδέαν ὅτι φθάνει μιὰ νεκρὴ ἠθικολογία γιὰ νὰ γίνη κανεὶς Χριστιανός, θέλουν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὴ σκληρὴν πέτραν τῆς πίστεως, ποὺ δοκιμάζει τὸν ἄνθρωπον, καὶ δίδουν σημασίαν στὴν ἠθικὴν. Μὰ κι' αὐτὴ δὲν τὴν κάνουν μὲ γενναιοῦτητα, ἀλλὰ μὲ σφικτὸν χέρι, γιὰτὶ λείπει ἡ πίστις. Ἡ πίστις δίδει φτερὰ καὶ ἐλευθερίαν στὸν ἄνθρωπον. Ἐνῶ αὐτοὶ ὡσὰν νὰ λέγουν «Παρελθέτω τὸ ποτήριον τῆς πίστεως. Κάνω καλὰς πράξεις, ἀγαπῶ τὸν πλησίον, βοηθῶ, κατὰ τὸ δυνατόν, τοὺς δυστυχεῖς». Ὁ Χριστὸς ὅμως εἶπε ὅτι ἂν δὲν ἀγαπήσῃς πρῶτα τὸν ἴδιον, καὶ μάλιστα περισσότερον ἀπὸ ὅλα, δὲν ἠμπορεῖς ν' ἀγαπήσῃς τὸν «πλησίον», καὶ τότε δὲν θὰ εἶσαι χριστιανός. Ὅσον χριστιανός ἦταν ὁ Πυθαγόρας, ὁ Ἀριστείδης, ὁ Φωκίων, ἄλλο τόσο θὰ εἶσαι καὶ σύ. Κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον ἡ ἀγάπη τοῦ «πλησίον» εἶνε δεμένη μὲ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ δίχως τούτην, ἐκεῖνη δὲν ὑπάρχει. Ὁ ἅγιος Ἰσαὰκ λέγει «Πόσον ὠραία ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ πλησίον, ἐὰν μὴ ἡ μέριμνα αὐτῆς περισπάσῃ ἡμᾶς ἐκ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ». Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν εἶνε ἡ νερομάννα ποὺ ἀρδεύει ὅλα τὰ ἀθάνατα φυτὰ ὅπου μοσχοβολοῦν μέσα στὴν ψυχὴν τοῦ Χριστιανοῦ.

Ἄκουσε καὶ τύπωσε μέσα στὴν ψυχὴν σου τούτους τοὺς λόγους τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Κλίμακος : «Ὅποια ἐνάρετην καὶ αὐστηρὴν ζωὴν κι' ἂν κάμνουμε, ἂν δὲν ἔχωμεν καρδιὰ πονεμένη, γιὰ ἀνώφελη καὶ μάταια λογαριάζεται». Καὶ ὁ ἅγιος Ἰσαὰκ λέγει «Τὴν ταπεινώσιν ἐὰν κτησώμεθα, υἱοὺς ἡμᾶς ποιεῖ τοῦ Θεοῦ, καὶ χωρὶς ἔργων ἀγαθῶν παριστᾷ ἡμᾶς τῷ Θεῷ. Διότι, χωρὶς ταύτης, πάντα τὰ ἔργα ἡμῶν μάταιά ἐστι, ὡς πᾶσαι αἱ ἐργασίαι. Λοιπὸν, τὴν ἀλλοίωσιν τῆς διανοίας θέλει ὁ Θεός. Καὶ ἐν διανοίᾳ βελτιούμεθα καὶ ἐν διανοίᾳ ἀχραιοῦμεθα. Αὐταρκεῖ αὕτη μόνη ἀβοηθήτως ἴστασθαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ λαλεῖν ὑπὲρ ἡμῶν».

Ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ Νέος Θεολόγος γράφει «Ὅσοι κάμνουν τὰς ἀρετὰς ἀπλῶς ὡς καλὰ ἔργα, καὶ ὄχι δι' αὐτὰ τὰ δύο, δηλαδὴ διὰ τὸν ἰλασμόν καὶ τὴν εὐχαριστίαν, ἀμαρτάνουν καὶ ἀποθαίνουν ἀμαρτωλοί, μὲ ὄλον ὅπου ἔγιναν πτωχοὶ καὶ νηστευταὶ καὶ ἐλεήμονες καὶ τὰ λοιπά. Ἀμαρτωλὸς εἶνε ἐκεῖνος ποὺ κάμνει τὸ καλὸν ὄχι καλὰ, δηλαδὴ ὄχι ὀρθά, ἀλλὰ σφαλερά, ἐξ αἰτίας τῆς ἀποτυχίας τοῦ ἀληθινοῦ ἀγαθοῦ».

(Συνεχίζεται)

ΦΩΤΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

Τὸ Εἰκοσιένα καὶ ἡ Ἐκκλησία

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΑΛΑΜΑΝΑΣ

Κέντρο τῆς παράταξης τοῦ Διάκου ἦτανε τὰ Πωριά, πού βρίσκονται σέ μισῆς ὥρας ἀπόστασιν ἀπὸ τὶς Θερμοπύλες, καὶ εἶναι μιὰ περιοχὴ θυμιοσκέπαστη καὶ μὲ πολλές ἀγριλιές, θυμάρια καὶ σχίνους, πού οἱ ὀρθοὶ κοφτοὶ βράχοι τῆς ἐχρησίμευαν γιὰ λατομεῖα πώρινης πέτρας κι' ἀπ' αὐτὸ πῆρε καὶ τ' ὄνομά τῆς. Ἐκεῖ λοιπὸν ταμπουρώθηκεν ὁ ἴδιος, μὲ τετρακόσια παλληκάρια κι' ἔχοντας κοντὰ του τὸν ἀδελφὸ του Μῆτρο, κι' ἀπὸ ἐκεῖ διοικοῦσε τὴν μάχη. Τῆ λιγοστή του αὐτῆ δύναμην ὁ Διάκος τὴν ἀνάπτυξεν ἀριστερὰ μὲν, ὡς τῆ Δαμάστα ψηλά. Μ' ἕκατὸ δὲ ψυχωμένα παλληκάρια, πού ἐπὶ κεφαλῆς τους ἔταξε τὸν Καλύβια, τὸν Βακογιάννη καὶ τὸν Ἀναγνώστη Καλπούζο, ἔπιασε δεξιὰ τὸ λιθόκτιστο γιοφύρι τῆς Ἀλαμάνας καὶ τὸ χάνι πού ἦτανε στὴν ἀριστερὴν ἀκροποταμίᾳ.

Ὁ ποταμὸς στὸ μέρος ἐκεῖνο ἔχει ἄνοιγμα ὡς πενήντα μέτρα καὶ ἡ θέα ἀπὸ τὸ γιοφύρι αὐτὸ εἶναι θαυμαστὴ καὶ ὑποβλητικὴ. Γιατὶ ὁ Τυμψηστός, τὸ Ἐλαφοβούνη καὶ ὁ Καλλίδρομος λὲς κι' ἔχουνε στήσει χορὸ τριγύρω του· καὶ οἱ Θερμοπύλες δίπλα τὸ χαιρετοῦνε καὶ δίνουν βαθύτατο νόημα κι' ἀγιάζουνε τὸ τοπίο...

Οἱ ὀπισθοφυλακὲς τοῦ μυριάνδρου Τούρκικου ὀρδιοῦ κατηφόριζαν ἀκόμη ἀπὸ τὶς στενοποριῆς τῆς Φούρκας· ἐνῶ οἱ ἐμπροσθοφυλακὲς εἶχανε φθάσει κι' ὅλα ἀνεμπόδιστα στὸ ποτάμι, καὶ εἶχανε στρατοπεδέμει μπροστὰ στοὺς λιγοστούς Ἑλληνας πολεμιστὲς. Καὶ πέντε ὀλάκαιρα ἡμερονύκτια ἀπρακτοῦσανε, περιμένοντας ἴσως, πὼς θὰ τρομάξουνε καὶ θὰ σκορπίσουνε. Καὶ γιόμιζαν τὰ πάντα ἀπὸ ἀγριε φωνές, κι' ἀπὸ ἀλαλητά, κι' ἀπὸ χοντρόλογα, σὰν γουγλίσματα ἀπὸ διάνους, τῶν Τουρκαλάδων, πού ἔτρωγαν κι' ἔπιναν καὶ χόρευαν στροβιλίζοντας δαιμονικά, τὰ δυνατὰ καὶ μὲ φλογερὰ σάρκινα πάθη κορμιά τους. Καὶ σηκώνονταν σάλαγος φοβερὸς καὶ χαλαμανταριὸ ἀπὸ τὰ τούμπανα, τὰ τουμπελέκια καὶ τὰ ντέφια πού κτυποῦσαν, καὶ πού ἀνεκατεῦονταν μὲ τὰ στρινιάσματα καὶ τὰ χρεμετίσματα τῶν ἀλόγων.

Στὶς 22 ὅμως τοῦ μηνός, μὲ μπροστάρηδες κι' ὀδηγούς Ζητουνιατὲς καὶ Πατρατζικιώτες Τούρκους, πού ἤξεραν καλὰ τὸν τόπο, κινήθηκαν πρὸς τὶς δυὸ γέφυρες, μοιρασμένοι σὲ δυὸ φάλαγγες. Καὶ τῆς μὲν ἀριστερᾶς, πού τὴν ἀποτελοῦσανε Κακλαμάνοι

καὶ Χαλδουπηδες τῆς Ἀνατολῆς καὶ Γιουρούκοι τῆς Μακεδονίας, ἀρχηγὸς ἦτανε ὁ ἀνίκανος κὶ ἀσήμαντος Μεχμέτ Κιοσές. Τῆς δὲ δεξιᾶς, ἀπὸ Ἀρβανίτες κὶ ἀπὸ Κονιάρους τῆς Θεσσαλίας, ὁ πανούργος, ἄπιστος κὶ ἀχόρταγος Ὁμέρ Βριώνης.

Ἡ ἐπίθεση γίνηκε σύγχρονα κὶ ἀπὸ τὶς δυὸ Τούρκικες φάλαγγες. Καὶ πρὸς τὸ Χάνι καὶ πρὸς τὸ γιοφύρι τῆς Ἀλαμάνος. Μὰ ὅσο χαμπαρίζουνε τὰ βράχια τοῦ Παρνασσοῦ τ' ἀνεμοδείρια, τ' ἀστραπόβροντα καὶ τοὺς κερανοὺς, ἄλλο τόσο σάλεψαν ἀπὸ τὴ θέση τους καὶ οἱ Ἕλληνες πολεμιστῆς, πίσω ἀπὸ τὸν φενὸ κὶ ἀδύναμο τοῖχο τοῦ Χανιοῦ καὶ πίσω ἀπὸ τὸ πρόχωμα ποῦ χανε στήσει στὸ ἔμπα τῆς γέφυρας. Κὶ ὁ Μεχμέτ Κιοσές, ντροπιασμένος, ἀναγκάσθηκε νὰ ὑποχωρήσῃ, κὶ ἀναζητοῦσε πέρασμα στὸ ποτάμι, ποῦ τὰ νερά του ἦτανε κάπως φουσκωμένα· γιὰτὶ ἀπὸ τὸ πρῶτ' σιγόβρεχε, κὶ ἐπάνω στὰ βουνὰ ψηλότερα εἶχε βρέξει πιὸ πολὺ, κὶ ἔγινε κατεβασιά.

Στὸ γιοφύρι τῆς Σανίδας ὁ γερο-Δυοβουνιώτης, μὲ τὰ τετρακόσια κὶ αὐτὸς παλληκάρια του, ἀντιτάχθηκαν ἥρωικὰ στὴν ὀρμητικὴ ἐπίθεση τοῦ Ὁμέρ Βριώνη. Ψηλὸς κὶ ὀλόρθος σὰν ἔλατο, μὲ τᾶσπρα του μαλλιὰ ἀνάρριχτα κὶ ἀνεμιστά, καὶ μὲ τὰ μάτια του ποῦ ἦτανε θρονιὰ τῆς θάρρητας καὶ τῆς φρονιμάδας κὶ ἔπετούσανε φωτιές, ἐγκαρδίωνε τοὺς ἄνδρες του. Μὰ ὁ πονηρὸς Ὁμέρ πασαῶς, μὲ τοὺς μισοὺς Ἀρβανιτάδες καὶ τοὺς Κονιάρους του, σὰν εἶδε πὼς δὲν θὰ μπορούσε νὰ τοὺς καταβάλλῃ καὶ νὰ περάσῃ, ἀναζήτησε καὶ βρῆκε πέρασμα τοῦ ποταμοῦ μακρύτερα καὶ λίγο ψηλότερα ἀπὸ τὸ Λιανοκλάδι· καὶ περνώντας τὸ κατηφόρισε γιὰ νὰ ἐπιτεθῆ ἀπὸ πίσω κατὰ τοῦ Δυοβουνιώτη.

Τὰ καρσούλια ὁμως τὸν εἰδοποίησαν ἔγκαιρα. Καὶ τότε βλέποντας τὸν ἄμεσο κίνδυνον, πὼς θὰ τοὺς περιζώσουν καὶ θὰ τοὺς χαλάσουν ὅλους, ὑποχώρησε, πολεμώντας πάντα, πρὸς τὸ Δέμα· κὶ ἀπὸ ἐκεῖ, σὰν ἐχάθηκεν ὀριστικὰ ἡ μάχη, πρὸς τὰ Δυὸ Βουνά. Καὶ βρέθηκαν γι' αὐτὸ κάποιοι ποῦ εἶπανε, πὼς ἐπῆρε τάχα πολλὲς σακκοῦλες μὲ φλωριά ἀπὸ τὸν Ὁμέρ. Μὰ εἶναι, χωρὶς ἄλλο, καθαρῶτατη συκοφαντία αὐτό· γιὰτὶ ὅλη του ἡ ζωὴ φανερώνει πὼς ἦταν ἀγνότατος πατριώτης.

Ὁ Ὁμέρ πασαῶς, ἀφοῦ παραμέρισε κὶ ἐξετόπισε τὸν γερο-Δυοβουνιώτη, στράφηκε, μὲ τὸ ὄρδι του, πρὸς τὴν Χαλκωμάτα, ποῦ τὴν υπεράσπιζε ὁ Πανουργιᾶς μὲ τὰ παλληκάρια του, κὶ ὁ

δεσπότης τῶν Σαλώνων Ἡσαΐας. Καὶ ταυτόχρονα, ἄλλο ὄρδι ἀπὸ Ἀρβανιτάδες ἐπιτέθηκε κατὰ τοῦ Κομνᾶ Τράκα, πού εἶχε ταμπουρωθῆ, μὲ τὰ παλληκάρια του στὸ Μουσταφάμπευ.

Σφοδρότατη ἦταν ἡ ἐπίθεσή τους. Μὰ τὰ παλληκάρια ἀντισταθήκανε, μ' ἀνδρειοσύνη καὶ μὲ ὑπέροχο πνεῦμα αὐτοθυσίας. Καὶ οἱ Ἀρβανίτες, πού ἐπάθανε μεγάλες ζημιές, ἀναγκασθήκανε νὰ ὑποχωρήσουνε, κι' ἀποτραβηχθήκανε καὶ τὰ παλληκάρια. Καὶ τότες οἱ Τοῦρκοι, ἐνωμένοι ὅλοι μαζί καὶ μ' ἀρχηγό τους τὸν ἴδιο τὸν Ὁμέρ πασᾶ, κτύπησαν τὸν Πανουργιᾶ καὶ τοὺς ἄνδρες του στὴ Χαλκωμάτα. Μὰ κι' αὐτοὶ ἀντισταθήκανε ἠρωϊκὰ κι' ἐχάλασαν πολλὴ Τουρκιά. Μὰ στὸ τέλος ὑποχωρήσανε, ἀφοῦ χάθηκαν στὴ μάχη λιγοστὰ παλληκάρια. Κι' ἀνάμεσά τους ὁ Ἐπίσκοπος τῶν Σαλώνων Ἡσαΐας κι' ὁ ἀδελφός του Παπα-Γιάννης· πού τοὺς πρόλαβαν καὶ τοὺς χάλασαν οἱ Τοῦρκοι κάτω ἀπὸ τὰ πλατάνια τῆς βρύσης τοῦ χωριοῦ τὴν ὥρα πού ὁ δεσπότης—τελευταῖος ἀπ' ὅλους—καβαλίκευε τὴν φοράδα του γιὰ νὰ φύγη.

«Πατρίδα, σὰν τὸν ἥλιο σου, ἥλιος ἀλλοῦ δὲν λάμπει...». Αὐτὸς ὁ στίχος τοῦ Μαβίλη μοῦρχεται πάντα στὸ νοῦ κάθε φορὰ πού θὰ βρεθῶ ἀπέναντι σὲ μὀρφες ἡλιακὲς σὰν αὐτὴ τοῦ ἐπισκόπου Ἡσαΐα.

Τὸ παράδειγμά τους εἶναι ἀστείρευτη πηγὴ δύναμης καὶ ζωῆς. Καὶ μᾶς διδάσκει, πὼς ἕνας λαὸς πού ξεπηδοῦν, κάθε τόσο, ἀπὸ τὰ σπλάγγνα του τέτοιοι ἥρωες, ποτέ του δὲν θὰ χαθῆ· καὶ ποτέ δὲν θὰ βουλιάξῃ στὴν ἄβυσσο τοῦ ἀφανισμοῦ, ὅποια φουρτούνα κι' ἂν τὸν βρῆ. Γιατὶ ἡ προγονικὴ του παράδοση τοῦ εἶναι καταφύγιο· κι' ἀπόσκεπο λιμάνι, πού μπορεῖ ν' ἀραξοβολᾶ. Κι' ὅσο κι' ἂν τὸν ἔχουνε κουρσέψει καὶ ρημάξει, νὰ ξαναγιομίζῃ τὰ χέρια του, μὲ βιὸς ἀπὸ τὸν προγονικό του θησαυρὸ καὶ νὰ γιαιτρεύῃ καὶ νὰ στυλώνῃ τὴν καρδιά του μὲ βάλσαμο. Γιατὶ νοιώθει ν' ἀνασταίνωνται καὶ νὰ κυλοῦνε μέσα στὰ ρεῖθρα τοῦ αἱμάτου του ὅλες οἱ χαρὲς κι' ὅλοι οἱ θρίαμβοι τῶν προγόνων του. Καὶ μαζί τους ξανακινᾶ, γιὰ καινούργιες θάλασσες καὶ γιὰ ψηλότερες κορφές!

Ὅχι! Δὲν εἶναι παραμῦθι ἡ παλῆ ἀ ἱστορία γιὰ τὸν Ἀνταῖο. Στὸν τόπον αὐτό, πού τὸν ἀγκαλιάζει τρυφερὰ ὁ πιὸ γαλαζῖος οὐρανὸς τοῦ κόσμου, κάθε φορὰ πού θάρχόμαστε σὲ πραγματικὴν ἐπαφὴ μὲ τὴν ἱερὴ μας παράδοση, θὰ ξεφεύγωμε πάντα ἀπὸ κάθε μικροψυχία· θὰ πλαταίνωμε τὴ χαρὰ μας, καὶ θὰ ξαναθίζῃ μέσα μας, σὰν μαγιάτικο ρόδο, ἡ ἐλπίδα. Καὶ θὰ ξαναρχίζῃ τ' ἀνηφόρισμά μας. Καὶ ποτέ, ναί, ποτέ δὲν θὰ κλείσῃ ὁ κύκλος

τῆς τιμῆς καὶ τῆς δόξας τοῦ Γένους μας. Γιατί ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὀλόφωτη αὐτὴ γῆ μας, ἀπαλοφυσᾷ ὁ ἀκατάλυτος μουσικὸς ρυθμὸς τῆς αἰωνιότητος. Βαθεῖα στὰ χρώματά της εἶναι φυτεμένος ὁ σπόρος τῆς ἀθανασίας. Καὶ βλέπει κανεὶς παντοῦ τ' ἀχνάρια τοῦ ἀόρατου.

Ἄθνατε Ἡσαΐα, φτωχὸ καλογεράκι ἦσουνα κι' ἐσύ στὸ μοναστήρι τοῦ Προδρόμου τῆς Δεσφίνας. Καὶ τρία μόλις χρόνια εἶχανε περάσει, ἀφ' ὅτου στὰ 1818 χειροτονήθηκες δεσπότης· καὶ σ' ἔστειλεν ὁ Γρηγόριος ὁ Ε' στὰ Σάλωνα, μὲ τὴν παραγγελία «νὰ γεωργῆς ἀκαμάτως, ἵνα δώσῃ σοι ὄλβια γεώργια ὁ Πανύψιστος». Καὶ σ' ὄλον αὐτὸ τὸ καιρὸ συντήρησες τὴν καρδιά σου θερμῆ, γενναία, ἀνήσυχη· κι' ἔσπειρες διπλόφουχα τὸν σπόρο τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐλευθερίας. Κι' ἀφοῦ χειραγώγησες ἔτσι τὸ ποίμνιό σου, εὐλόγησες στὸ μοναστήρι τοῦ ἀγίου Λουκᾶ, ὅπως ὁ Γερμανὸς στὴ Λαύρα, τοὺς ἀγωνιστές· καὶ τοὺς εἶπες νὰ πάρουνε τὸν ἀνηφορικὸ δρόμο τοῦ Χρέους καὶ νὰ γίνουνε Ἡρωες. Κι' ἐκλαίγανε ὅλοι τους σὰν παιδιὰ...

Καὶ τοὺς ἀφήκες κι' ἔφυγες. Κι' ἔτρεξες στὴ Χαλκωμάτα νὰ βρῆς τὸ Διάκο. Καὶ νὰ κρατήσῃς μαζί του τὰ στενὰ, πού σοῦ ἐμπιστεύθηκεν ὁ Θεὸς τῆς Ἑλλάδας. Καὶ φορτωμένος τὸ Σταυρὸ σου, ὑπάκουσες στὸν ἀνώτερο ρυθμὸ τοῦ χρέους, ὅπως ἄλλοτες ὁ Λεωνίδας. Κι' ἔγινες κι' ἐσύ ἕνας ἀπὸ τοὺς τριακόσους του...

(Συνεχίζεται)

ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΤΟΜΟΙ 1-5

ΕΚΑΣΤΗ ΣΕΙΡΑ ΔΡΧ. 300

**Πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖά μας, ἀποστέλλονται δὲ
καὶ ταχυδρομικῶς ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.**

ΣΤΑΧΥΑ ΑΠ' ΤΟΝ ΑΓΡΟ ΤΟΥ

40. ΣΥΜΒΟΛΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΣ

*«Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον
ἵνα κολῆ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ».*

(Ἰωάν. γ', 13—17)

Εἶχε προηγηθῆ μιὰ ὁλονύκτιος συνομιλία τοῦ Νικοδήμου μετὰ τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ συνομιλία περιστράφη γύρω ἀπὸ τὴν ἀναγέννησι καὶ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Σεβαστὸ πρόσωπο, τίμιος ἄνθρωπος, ἀπροκατάληπτος καὶ δίκαιος ὅπως φανερώνει ἡ μαρτυρία τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ (κγ', 51), καὶ ἡ ὅλη του διαγωγὴ, μ' ὅλην τὴν ἀγαθότητα τοῦ χαρακτῆρος τῆς περασμένης ἡλικίας, ἠθέλησε νὰ τακτοποιήσῃ προβλήματα τῆς συνειδήσεώς του. Πάντοτε ὁ ἄνθρωπος, ὁ σωστὸς καὶ ἀκέραιος καὶ ἰσορροπημένος ἄνθρωπος ποὺ δὲν ἐθεοποίησε τὸ ἐγὼ του καὶ τὴ σὰρκα του, σὲ στιγμὲς πρὸ παντός ποὺ τὸ κουρασμένο καὶ πάντοτε ἀνήσυχο κτῆνος κοιμᾶται, κάνει κάτι συζητήσεις μυστικὲς μὲ τὸν ἑαυτό του, τὰ βᾶθη του κάτω ἀπὸ τὸ μικρὸ θῆλο τῆς δικῆς του Ἐκκλησίας : τῆς καρδιάς του. Κι' ἀφοῦ συζητήσῃ μὲ τὴν καρδιά του, νοιώθει τὴν ἀνάγκη νὰ ὑποβάλῃ τὰ πορίσματα τῶν συζητήσεων αὐτῶν στὸν ἔλεγχον τοῦ Θεοῦ σὰν ἓνα εἶδος ἐξομολογήσεως, πιστεύοντας ἀπόλυτα πὼς μόνον ἔτσι μπορεῖ νὰ εἶναι ἀσφαλισμένος. Ὁ Νικόδημος, ποὺ πάντα ἀντιδρῶσε κατὰ τῶν παρανομιῶν τοῦ Ἑβραϊκοῦ Συνοδρίου, εἶχε πιστεύσει ἀπόλυτα στὴ θεότητα καὶ τὸ λυτρωτικὸ ἔργον τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τὴν ὅλη του ἠθικὴ ἀκτινοβολία καὶ ἀπὸ τὰ σημεῖα ποὺ φανέρωναν κατακάθαρα ὅτι ἦσαν ὑπερφυσικά μὲ πνευματικότητα καὶ βαθειὰ σκοπιμότητα.

Ὁ Νικόδημος καλοπροαίρετος ἄνθρωπος καὶ ψυχικὰ παρασκευασμένος ἐζητοῦσε εἰλικρινά, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν πειράζοντα τὸν Ἰησοῦν Νομικόν (Ματθ. κβ', 35), νὰ τακτοποιηθῆ ψυχικὰ καὶ νὰ ἐφοδιασθῆ μὲ ὅ,τι χρειάζεται γιὰ τὸ παντοτεινὸ ταξίδι. Κι' ὁ μόνος ἀρμόδιος φυσικὰ δὲν ἦταν ἄλλος παρὰ ὁ Ἰησοῦς, ὁ ὁποῖος κατ' ἐξάίρεσιν ἐδέχθη τὸν Νικόδημον, δεδομένου ὅτι ἄλλοτε παρόμοιον αἴτημα ἄλλου τὸ ἀπέρριψε μὲ τὸ δικαιολογητικὸ : «Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἔχει ποὺ τὴν κεφαλὴν κλίνει» (Λουκ. θ', 58). Τοῦτο φανερώνει πὼς περιέργεια, ἄσκοπος καταπόνησις, χασοκαιρία καὶ κάτι τέτοια δὲν χωροῦν ἐκεῖ ὅπου καὶ τὸ δευτερόλεπτο πρέπει νὰ χρησιμοποιῆται πρὸς οἰκοδομήν.

Μὲ τὴν πρώτη ἐπαφή του ὁ Νικόδημος μετὰ τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν ἡσυχὴ καὶ ἀποφασιστικὴ ἐκείνη νύχτα μὲ τὴν πρόοδο τῆς κατὰ μόνους συζητήσεως, ἠυλογήθη ἰδιαιτέρως γιατί ἔμαθε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Θεανθρώπου τίς αἰώνιες ἀλήθειες τοῦ σωμοῦ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἄνθρωπος γεννιέται, πρὶν πιστεύσῃ στὴ θέ- ὄτητα τοῦ Κυρίου καὶ βαπτισθῆ, σαρκικός. Ἔχει ζωὴ, πνοή, αἰσθήματα, σκέψεις, εἶναι προικισμένος μὲ τόσες ψυχικὲς καὶ πνευματικὲς δεξιότητες, δὲν παύει ὅμως νὰ εἶναι ἓνας σάρκινος ὄγκος μὲ βάρος καὶ μὲ ἔκτασι βγαλμένος ἀπὸ τὴν κοιλίαν τῆς μάνας του. Αὐτὴ του ὅμως ἡ σύνθεσις καθαρῶς ὑλική, κυτταρικὴ καὶ αἱματικὴ, δὲν ἀπασχολοῦσε τὸ Νικόδημο, ὅπως καὶ κάθε στοι- χειωδῶς λογικὸν ἄνθρωπο. Τὸν Νικόδημο ἀπασχολοῦσε τὸ πρό- βλημα τῆς ἀναγεννήσεως ποῦ δὲν ἦταν θέμα τῆς γῆς ἀλλὰ τοῦ οὐρανοῦ. «Ἐάν μὴ τις γεννηθῆ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν Βα- σιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Ἰωαν. γ', 3). Ἡ σάρκα, ὡς σάρκα ἀχρηστεύεται, ἔτσι πλήρωσι. Εἶναι, δηλαδὴ, ἀνύπαρκτος ὡς ὑπόθεσις ἐνδιαφέ- ροντος τοῦ ἴδιου τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν ἀθάνατη ψυχὴ του καὶ τοῦ Θεοῦ. Ἐφ' ὅσον ἡ σὰρξ θὰ μένη σὰρξ ὅπως ἐβγήκεν ἀπὸ τὴ σαρκικὴ κοιλίαν, δὲν ἔχει καμμιά ἀξία. Βεβαρημένη κληρονομικῶς καὶ φορτισμένη μὲ τὰ ἴδια τῆς τὰ κρίματα, «οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ», γιατί φέρει μέσα τῆς σαρκοποιημένη ψυχῆ. Νόμος Μωσαϊκὸς καὶ ἠθικολογίαι στὰ μέτρα τῶν ἀνθρωπίνων συμφερόντων, δὲν σώζουσι. Ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ περιπλα- νᾶται σ' ἀγκυλότοπους, νὰ βαδίξῃ ἐπάνω στὰ τρόχαλα τοῦ κακοῦ, νὰ ταλαιπωρῆται κατὰ τίς ἀτέλειωτες νύχτες τῆς πορείας του, χωρὶς νὰ βλέπῃ ποθενὰ φῶς, ἢ, ἂν τὸ βλέπῃ, νὰ μὴ μπορῆ νὰ τὸ πλησιάσῃ γιὰ νὰ δικαιώσῃ τοὺς πόθους του καὶ τίς ἐλπίδες του. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐτόνισε στὴν ἀρχὴ τῆς συζητήσεως πῶς ἀναγκαιοτάτη προϋπόθεσις φωτισμοῦ καὶ ἐμπεδώσεως τῆς ἀλη- θείας εἶναι ἡ «ἀνωθεν» γέννησις. Γιατὶ καὶ κάθε ζωντανὸς ὀρ- γανισμὸς ἀπὸ τοῦ ἀτελεστέρου μέχρι καὶ τοῦ ἀνθρώπου σαρκικῶς γεννᾶται κατὰ τοὺς κοινούς φυσιολογικοὺς νόμους. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ γιὰ ὅσους ἡ χριστιανικὴ πίστις θεωρεῖ, ἂν καὶ ἀνθρώπους, ὡς ἀπλᾶ κινούμενα ζωντανά, διαφέροντα ἀπὸ τὰ τετράποδα κατὰ τὸ σχῆμα μόνον. Αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ ζωντανά, λοιπόν, πρέπει νὰ ξα- ναγεννηθοῦν, ἂν θέλουσι νὰ ἴδουσι πρόσωπο Θεοῦ καὶ Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, ἔστω κι' ἂν εἶναι μορφωμένα, σοφά, ἀνήλικα ἢ ἡλικιω- μένα. Πρέπει νὰ μποῦν σὲ μιὰ δεύτερη κοιλίαν, καὶ μετὰ νὰ ξανα- γεννηθοῦν πολὺ διαφορετικὰ ἀπ' ὅ,τι σαρκικὰ εἶναι.

Αὐτὸ τὸ κατηγορηματικὸ «πρέπει», ποῦ τὸ ἐφήρμοσεν ὁ Νικόδημος στὸ πρόσωπό του, πράγμα ποῦ φανερώνει δίψα λυ- τρωτικῆς μαθήσεως, ἔκαμε τὸ Νικόδημο νὰ ρωτήσῃ: «Πῶς δύ- ναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι, γέρον ὢν; Μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν

τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι;». Τὸ ἐρώτημα ὀδηγεῖ καὶ στὴν οὐσία τῆς συζητήσεως. Ὁ Νικόδημος ἀντιπροσώπευε τὸν καλόγνωμο καὶ καλόπιστο Ἰουδαῖο, μὰ τοῦλειπεν ἀκριβῶς αὐτὸ πού ζητοῦσεν ὁ Κύριός μας: ὁ ἄνωθεν φωτισμὸς πού δίδεται ἀμέσως μὲ τὴν «ἄνωθεν» γέννησιν. Ἐὰν γιὰ ὅλους μας παίρνη σειρά Μυστηρίου ἢ ψυχικὴ ἀναγέννησις, πολὺ περισσότερο γιὰ τὸν Ἰουδαῖο, πού τώρα κατηχεῖται καὶ χειραγωγεῖται προσωπικῶς ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ. Τὸ δύσκολο τοῦ πράγματος ἔγκειται στὴ φύση του. Δὲν πρόκειται περὶ γνώσεως διδακτῆς, ἀλλὰ περὶ πίστεως πού ἀναπληροῖ καὶ ξεπερνᾷ τὴ γνῶσι. Πρὸς αὐτὴν τὴν πίστι ἔλκεται ὁ Νικόδημος πού, ἂν πραγματικὰ τὴν εἶχε, ἔπρεπε νὰ δικαιωθῆ καὶ μὲ τὴν «ἄνωθεν» γέννησιν. Ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι πρόσωπον μελέτης καὶ καλλιτεχνικῶν ἐμπνεύσεων, οὔτε καὶ μπορεῖ νὰ σταθῆ σὲ γραμμὴ συγκρίσεων γιὰ ἀνθρώπινες προτιμήσεις, ὥστε νὰ μείνῃ βαθεῖα ἱκανοποιημένος ὁ Νικόδημος μὲ τὴν πίστι του ἔστω καὶ στὴ θεότητα τοῦ Κυρίου, ἂν δὲν ἀναγεννηθῆ. Καὶ τοῦτο διεκῆρυξε σ' εὐρύτερο κύκλο, ἀποπέλλοντας τοὺς μαθητάς του στὸ ἔργο τῆς εὐαγγελικῆς διακονίας: «Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται» (Μάρκ. ιστ', 16).

Τὸ ὅτι δὲν ὠφελεῖ ἡ θεωρητικὴ καὶ ἀπλῆ καὶ σωστὴ, ἔστω, πίστις, χωρὶς τὴν «ἄνωθεν» γέννησιν, δηλαδὴ τὸ βάπτισμα καὶ τὰ συνακολουθοῦντα αὐτῷ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας τὸ τονίζει σαφέστατα ὁ Σωτὴρ στὸ Νικόδημο ἀπαντητικὰ: «Ἀμήν, ἀμήν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἔστι, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος πνεῦμα ἔστιν. Μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπον σοι, δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν». Ἐπομένως χωρὶς νὰ μπῆ κανεὶς καὶ πάλι στὴν κοιλιὰ τῆς μάνας του, μπορεῖ ν' ἀναγεννηθῆ, μπαίνοντας στὴ Χριστιανικὴ κολυμβήθρα, ὅπου τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον δρᾷ κατὰ τρόπον ἀνακαινιστικὸν στὴ σάρκα καὶ στὴν ψυχῇ, ὥστε νὰ βγαίνει ἀπὸ 'κεῖ μέσα ὁ καινούργιος ἄνθρωπος ὅπως τὸν θέλει ὁ Χριστὸς καὶ τὸν ποθεῖ ὁ Νικόδημος. Οἱ ἄνθρωποι ὡς σάρκες, γεννῶνται ἀπὸ πολλὰς κοιλιὰς κι' ἀπὸ πολλὰς μαννάδες. Γι' αὐτὸ εἶναι σαρκικοὶ καὶ γι' αὐτὸ ἔχουν καὶ διαφορετικὰ αἰσθήματα, γνῶμες, ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ διαφέροντα, γι' αὐτὸ καὶ δὲν παρουσιάζουν ἐνότητα ψυχικὴ. Ἐφ' ὅσον ὑπερσχύει τὸ κτηνώδες, δὲν ἔχει σημασία ἂν ὁ ἕνας παρουσιάζεται μὲ καλοθρεμμένα τὰ ἔνστικτα τοῦ λύκου, τῆς ἀλεπούς, τοῦ ἡμίονου, τοῦ χοίρου, τοῦ φιδιοῦ, τῆς ὑάλνης ἢ τῆς τίγρεως ἢ ὁ ἄλλος εἶναι αἰχμάλωτος μονάχα ἀπὸ τὸ ἕνα. Σημασίαν ἔχει ὅτι ὁ ἄπιστος, ὁ ἀβάπτιστος καὶ ὁ ἀχαρίτωτος εἶναι σὰρξ, ἀφοῦ «τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἔστι, ἐὰν μὴ γεννηθῆ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος» (Ἰωάν. γ', 5 κ.έ.).

Σάρξ και ψυχή εἶναι δηλητηριασμένα ἀπὸ τὸ φίδι τῆς ἁμαρτίας πού τροφοδοτεῖ τὰ τυφλά ἔνστικτα και κρατεῖ στὸ σκοτάδι τὸν ἄνθρωπο γιὰ νὰ κουβαριάζεται μ' ἐκείνη ἀδιάντροπα και ὀργιστικά στὸ ἄντρο τῶν ἐρώτων της, γιὰτι κατορθώνει, με τὴ δική της λογική, νὰ κρατῆ κοιμισμένη τὴ συνείδησι τοῦ ἁμαρτωλοῦ γιὰ νὰ τὸν σκοτώσῃ στὸ τέλος. Ἀκριβῶς γι' αὐτὸ και θέλοντας ὁ Ἰησοῦς ν' ἀπογειώσῃ τὸν ἄνθρωπο και νὰ τὸν ἐλευθέρωσῃ μαζί του, ὁδηγεῖ τὸ Νικόδημο σὲ ψηλότερες ἀναβάσεις ἀποκαλύπτοντας σ' αὐτὸν πὼς ὁ Συζητητῆς του εἶναι Ἐκεῖνος ὅστις εἶχε τὴ δόξα πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ ὑλικοῦ κόσμου, προαιωνίως, πλησίον τοῦ Πατρός (Ἰωαν. ιζ', 5 κ.ε.): «Οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν Οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ». Δηλαδή παρὰ τὴν ἐνανθρώπησίν Του, δὲν ἀπεχωρίσθη τῶν Πατρικῶν κόλπων, ὅπως και δὲν ὑπῆρξε στιγμὴ πού νὰ μὴν εἶχε τὴν ὑπαρξίν Του, ἔστω κι' ἂν ὁ ὑλικὸς ἢ και πνευματικὸς-ἀγγελικὸς κόσμος δὲν ἐδημιουργεῖτο. Ἐν τῷ Τριαδικῷ Θεῷ ὑπάρχει ἡ ἀπόλυτος πληρότης και τὸ θεῖον δὲν ἔχει ἀνάγκη οὔτε και τῆς ἀγγελικῆς συντροφιάς. Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου, ὄρατοῦ και ἀοράτου βρίσκεται στὸν κόλπο τοῦ Μυστηρίου. Θετικὰ μονάχα μπορούμε νὰ εἴπωμε πὼς ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Κυρίου ἐγένετο ἀπὸ ἀγάπη και χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ «κόσμου»: «Οὐτὼ γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Ἰῶν αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστευὼν εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωαν. γ', 16). Τοῦτο σημαίνει πὼς μόνον δι' αὐτοῦ ἐπιτυγχάνεται ἡθικὴ και πνευματικὴ ἀποτοξίνωσις, ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ ψυχοσωματικοῦ ὀργανισμοῦ ἀπὸ τὸ δηλητήριον τῆς ἁμαρτίας πού τὸ ἀρχαῖο φίδι ἐστάλαξε μέσα στὶς φλέβες τῆς ἀνθρωπότητος, και ὄχι με τὰ σκιῶδη τοῦ Νόμου και τὴ γνῶσι ὅπως ἐπίστευαν και πιστεῦουν ἀκόμη και σήμερα εἰδωλολάτραι και αἰρετικοί.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο και δὲν ἐδίδαξεν ἀπλῶς ὁ Ἰησοῦς, γεμίζοντας τὰ μυαλὰ τῶν ἀνθρώπων με τὸ περιεχόμενο τῆς κατὰ Θεόν, ἔστω, σοφίας, ἀλλ' ὡς Ἀρχιερεὺς προσέφερον ἑαυτὸν λύτρον ἀντὶ πολλῶν (Ματθ. κ', 28 κ.α.), θυσιασθεὶς δηλαδή ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς και σωτηρίας. Τὸ στοιχεῖο πού προστίθεται στὴν ἀληθινὴ θεογνωσία και διὰ τοῦ ὁποῖου ἀποκτᾶ προσωπικὴν, ἐσωτερικὴν βεβαιότητα, ἐν σχέσει με τὴ σωτηρία του, ὁ ἄνθρωπος, εἶναι ἡ θυσία τοῦ Ἀναμαρτήτου. Ἄνευ τῆς θυσίας αὐτῆς δὲν μπορούσε νὰ θεμελιωθῆ και νὰ ὑπάρξῃ μυστηριακὴ ζωὴ και ἄνευ τῆς μυστηριακῆς ζωῆς δὲν μπορούσε νὰ χωρῆ ἀναγέννησι περὶ τῆς ὁποίας ὠμίλησε στὸ Νικόδημο ὁ Κύριός μας. Ὁ σταυρικὸς θάνατος ἐγένετο ἀκένωτος πάγῃ θεῶν δωρεῶν. Τὸ Πανάγιόν Του Αἷμα καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας (Α' Ἰωάν. α', 7). «Ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστὸς ἐστὶ και δίκαιος, ἵνα ἀφῆ τὰς ἁμαρτίας και καθάρσῃ ἡμᾶς

ἀπὸ πάσης ἀδικίας» (α', 9). "Ὁλ' αὐτὰ ὅμως τὰ ἀρρήτου ἀγάπης καὶ ἀφθάστου θεϊκῆς ἀγαθότητος σωτήρια ἐπήγασαν ἀπὸ τῆ Θυσία τοῦ Θεοανθρώπου, ὑποστάντος τὸν διὰ Σταυροῦ ἀτιμωτικὸ θάνατο πρὸς χάριν μας. Ὁ Ἰησοῦς, ὑπενθυμίζοντας ἓνα ἱστορικὸ γεγονός πὸν ἀναφέρεται στὸ Ἀριθ. κα', 8, 9 τῆς Π. Διαθήκης, προεῖπε καὶ τὸ Σταυρικὸ τοῦ θάνατο πὸν ἐπεβάλλετο γιὰ τὸ σωσμὸ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ δηλητηριὸ πὸν ἐνεστάλαξε καὶ ἐνσταλάζει ὁ δηλητηριώδης ὄφης, ἕως οὗ γιὰ πάντα ταρταρωθῆ: «Καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὑψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάν. γ', 14-15). Εἰδικὰ ὡς πρὸς τὸ ἱστορικὸ γεγονός δὲν ἀμφέβαλεν ὁ Νικόδημος ὡς γνώστης τῶν Γραφῶν. Ἔτσι ἀπὸ τὸ συγκεκριμένο, ἀλλὰ καὶ μὲ συμβολικὴ σημασία γεγονός, ὁ Νικόδημος ὀδηγεῖται πρὸς τὸ Μυστήριον τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου. Καὶ ἀσφαλῶς λόγῳ τοῦ ἐντυπωσιακοῦ χαρακτῆρος τοῦ ὑψωθέντος τότε ἐπὶ κοντοῦ χαλκίνου ὁμοιώματος ὄφειος καὶ τῶν σωστικῶν ἀποτελεσμάτων ἐπὶ τῶν ἀμαρτησάντων Ἰσραηλιτῶν, ὁ Νικόδημος κρατοῦσε ζωηρῆ τὴν εἰκόνα τὴν ὁποῖαν καὶ ὁ Κύριος ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ παρουσίασε στὸν Ἐαυτὸ του ζωντανῆ καὶ μὲ ἀθάνατο πνευματικὸ περιεχόμενο.

Τὸ ἱστορικὸ ἐκεῖνο γεγονός ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἀναφέρεται ὁ συμβολικὸς χάρτιος ὄφης ὅστις ἐσχημάτισε σταυρὸν ἐπὶ τοῦ κοντοῦ, λέγει τὰ ἐξῆς: "Ὅταν ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς μετὰ τὴν ἐξοδὸ του ἀπ' τῆ γῆ τῆς σκλαβιάς, τὴν Αἴγυπτο, ἐβάδιζε στὴν ἀραβικὴ ἐρημο, ἔδειξε, μόλις ἔφθασε στὴ γῆ τῆς Ἐδώμ, μετὰ τὸ ὄρος Ὠρ πρὸς τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα, ὀλιγοψυχία. Καὶ ἀντὶ νὰ προσευχηθῆ καὶ νὰ ζητήσῃ στὴ μεγάλη του πορεία πρὸς τὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας ἐνίσχυσιν ἀπὸ τὸ Θεὸ πὸν τοὺς ἐλύτρωσε καὶ τοὺς ὠδηγοῦσε στὸν ἐπίγειο παράδεισο, ἐκεῖνοι κατηγοροῦσαν καὶ τὸ Θεὸ καὶ τὸν Μωϋσέα. «Μᾶς ἐβγαλες, τοῦλεγαν φωναχτά, ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, γιὰ νὰ μᾶς πεθάνῃς στὴν ἐρημίᾳ; Ἐδῶ δὲν βρίσκουμε οὔτε ψωμὶ νὰ φᾶμε οὔτε νερὸ νὰ πιοῦμε καὶ ἡ ζωὴ μας ἀπ' τὴ στέρησι ἔφθασε στὸ τέρμα τῆς». Ἦταν τόση ἡ ὀργίλη ἀγανάκτησίς τους καὶ τέτοιες οἱ βλαστήμιες τους κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Μωϋσέως πὸν ἐπροτίμησε νὰ συγκαουχῆται μὲ τὸ λαὸ του, παρὰ νὰ ζῆ στὰ βασιλικά παλάτια τοῦ ἀλλοθρήσκου Φαραῶ, ὥστε δὲν ἄργησε νὰ ξεσπάσῃ ἡ ὀργὴ κατὰ τοῦ ἀχαρίστου λαοῦ. Καὶ ἀπέστειλε Κύριος εἰς τὸν λαὸν τοὺς ὄφεις τοὺς θανατοῦντας, καὶ ἔδακνον τὸν λαόν, καὶ ἀπέθανε λαὸς πολὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ». Ἡ συμφορὰ πὸν ξέσπασε, βέβαια, ἦταν μεγάλη. Ἀνθρώπινα μέσα σωτηρίας δὲν ὑπῆρχαν. Τὰ φοβερὰ δηλητηριώδη φίδια τῆς ἐρήμου ἐθανάτωναν ἀράδα κόσμον καὶ κοσμάχη. Ἐπόμενον ἦταν μπροστὰ στὴ θεομηνία νὰ τσακιστῆ ὁ ἐγωῖσμός τῶν Ἑβραίων, νὰ ζωντανέψουν καὶ πάλιν τὴν πρόνοια καὶ προστασία τοῦ Θεοῦ πὸν

σὲ κάθε δευτερόλεπτο τῆς ζωῆς τους ἐξεδηλοῦτο, καὶ νὰ μετανοήσουν φρικτά. Ἐπῆσαν γονατιστοὶ στὰ πόδια τοῦ Μωϋσέως: «Ἡμάρτομεν, τούλεγαν, ὅτι κατελαλήσαμεν κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ σοῦ· εὗξαι οὖν πρὸς Κύριον περὶ τοῦ λαοῦ». Αἱ συνεχεῖς εὐεργεσίαι εἶχαν λησμονηθῆ. Μιά μικρὴ δοκιμασία τοὺς ἐξεσκέπασε τὰ βάθη. Ἡ τιμωρία τοὺς συντρίβει. Ἡ ἀληθινὴ μετάνοια τοὺς σώζει.

Μετὰ τὴν προσευχὴ τοῦ Μωϋσέως ὅπως ὁ Θεὸς συγχωρήσῃ τὸ λαό του, «εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν· ποιήσον σεαυτῷ ὄφιν καὶ θεὸς αὐτὸν ἐπὶ σημείου, καὶ ἔσται ἐὰν δάκῃ ὄφιν ἄνθρωπον, πᾶς ὁ δεδηγμένος ἰδὼν αὐτὸν ζήσεται». Καὶ πράγματι· ὁ Μωϋσῆς συμμορφώθεις πρὸς τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ κέποιήσῃ ὄφιν χαλκοῦν καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ σημείου, καὶ ἐγένετο ὅταν ἔδακνεν ὄφιν ἄνθρωπον, καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν καὶ ἔζη». Ὁ Νικόδημος, λοιπόν, ἐγνώριζε καλὰ τὴν Ἑβραϊκὴ Ἱστορίαν καὶ τὸ γεγονός. Ἄγνοοῦσεν ὅμως τὴ συμβολικὴ σημασίαν τοῦ χαλκοῦ ὄφeos πού ἐπάνω στὸ κοντὸ ἐσχημάτισε σταυρὸ καὶ ὑψώθη ὥστε κάθῃ δαγκωμένος ἀπὸ τὸ δηλητηριώδες φίδι νὰ τρέχῃ ἐκεῖ, νὰ καρφώνῃ ἐπάνω τὰ μάτια του καὶ κατὰ μυστηριώδη τρόπο νὰ γλυτώνη ἀπὸ τὸ βέβαιο θάνατο. Μαθαίνει, λοιπόν, σήμερα τὴ σημασίαν πού εἶχεν ὁ χάλκινος ὄφιν στὸ κοντό: «Καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὑψώσῃ τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψώθηναί δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον».

Ἡ ἁμαρτία φέρνει τὸν ψυχικὸ θάνατο γιατί τὸ δηλητήριόν της εἶναι θανατηφόρο. Κανεὶς δὲν θά γλυτώσῃ ἐὰν μὲ συντριβῆ καὶ θερμὰ δάκρυα μετανόιας δὲν γονατίσῃ πρὸ τοῦ ὑψωθέντος ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ Κυρίου του, καὶ δὲν ζητήσῃ συγγνώμην μὲ τὴν εἰλικρινῆ ὑπόσχεσιν τῆς ἀλλαγῆς βίου. Καὶ ἀλλαγὴ τοῦ βίου δὲν γίνεται σὲ κλίμα φόβου, ὅπως φαινομενικῆ ἐγίνε μὲ τοὺς Ἑβραίους στὴν ἐρημο, ἀλλὰ σὲ χῶρο ἐλευθερίας μιᾶς κεκαθαρμένης καρδιάς «ἐρραντισμένης ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς» διὰ τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπιτυγχάνεται καὶ ἡ ἀναγέννησις (Ἑβρ. ι', 22), πού ζητοῦσεν ὁ Χριστὸς ἀπὸ τὸν Νικόδημο.

Ἔτσι ἡ ταπεινὴ καὶ ἀγαθὴ ἐκείνη ψυχὴ ἔλαβε τὸν πλούσιον φωτισμὸ τῆς ἀληθινῆς θεογνωσίας ὅπως οἱ στενοὶ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου καὶ ἔδωσεν τὴ δυνατὴ ἀφορμὴ νὰ μάθουμε ὅλοι μας τὸ πνευματικὸ περιεχόμενον τοῦ συμβολικοῦ ὄφeos καὶ νὰ δέσουμε τὴν συνείδησίν μας στενωτάτα μὲ τὸ Σταυρὸ τοῦ Κυρίου, μὲ τὴ θυσίαν τοῦ Ἀναμαρτήτου Ἰησοῦ, μὲ τὸ Πανάγιον Αἷμα Του, πού σὰν δραστικὸ ἀντιφάρμακο ἀποτοξινώνει καὶ τὴν ψυχὴν μας καὶ τὸ σῶμά μας, ἀπὸ τὸ θανατηφόρο δηλητήριον πού ὁ ἀρχαῖος ὄφιν εἰσάγει, εἶδαμε, στὶς φλέβες μας καὶ σ' ὅλον μας τὸν κυτταρικὸν μας ὄργανισμό: «Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ» (Ἰωαν. γ',

ΠΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΩΤΕΡΟΝ ΦΩΣ ΣΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ ΜΑΣ

ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ ΩΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

Ἄνετράφηκε Χριστιανικά, λέγει, ἀλλὰ μὲ λίγες θρησκευτικὲς γνώσεις. Ἔβγαλε καὶ τὸ Πανεπιστήμιον. Ἀλλὰ τοῦ ἔλλειπε ἡ πίστις καὶ ὁ πειρασμὸς τὸν νίκησε καὶ μάλιστα φυλακίστηκε γιὰ ἀξιόποινες πράξεις. Τώρα σὰν ἐξομολόγησι μέσα ἀπὸ τὰ σίδερα τῆς Φυλακῆς μᾶς πληροφορεῖ τὸ πῶς σώθηκε ἡ ψυχὴ του. Εἶναι μιὰ διακήρυξις πού ἐρχεται νὰ μᾶς ἐπιβεβαιώσῃ τὴ μεγάλη ἀλήθεια ὅτι τὰ πανεπιστήμια καὶ τὰ πολλὰ γράμματα δὲν ἀρκοῦν νὰ δώσουν στὸν ἄνθρωπο τὸ ἀληθινὸ νόημα τῆς ζωῆς, καὶ νὰ τὸν κάμουν εὐτυχῆ, ἀλλὰ χρειάζεται πρὸ παντὸς ἐκεῖνο πού ἰδιαίτερα ἐδῶ τονίζει ὁ λόγιός μας. Εἶναι ὀλιγόλογος, ἀλλὰ πολλὰ ἐννοεῖ μὲ ὅσα λέγει, πού θὰ ἔπρεπε νὰ τὰ προσέξῃ κάθε ἐπιστήμων πού δὲν τὸν συνήρπασε ἀκόμα, γιὰτὶ δὲν τὸ γνόρισε, τὸ «πλεῖστον φῶς» τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Γραφῆς Του, πού ξεθολώνει τὰ μάτια τῆς ψυχῆς καὶ καθαρίζει ἀπὸ τὰ πάθη τὶς καρδιὰς τῶν σοφῶν καὶ ἀσόφων καὶ κάθε ἁμαρτωλοῦ, καὶ κάνει «ἄρτιον (ἀκέραιον στὸν χαρακτῆρα) τὸν ἄνθρωπον» (Β' Τιμ. γ.15-17).

Ἔχομεν ἀνάγκη σήμερα τοιοῦτων «ἀρτίων», ἀνθρώπων γιὰ «ζύμη», πού μὲ τὴν ἀκτινοβολία τοῦ ἀγίου των βίου μεταλαμπαδεύουν τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ στὶς σκοτισμένους ψυχές. Μᾶς χρειάζονται ἐπίσης καὶ λόγιοι Χριστιανοί, ἀπὸ τοὺς ὁποίους μάλιστα τινὲς κατέχουν ἀνωτέρας καὶ ὑπευθύνους θέσεις καὶ λογίζονται καὶ ὡς ταγοί. Αὐτοί, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι, ἐμφοροῦμενοι ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ γινῶσται καὶ τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας, μποροῦν ν' ἀποβοῦν ἐργάται καὶ οἰκοδόμοι τῆς κοινωνίας, «ἐκαστος ἐφ' ᾧ ἐκλήθη»,

---

17). Καί, λοιπόν, ὁ Χριστός, «τῆς Οἰκουμένης ἀπάσης ὁρώσης», ὅπως ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς τὸν χαλκοῦν ὄφιν, «τὰς ἀντικειμένους δυνάμεις κατέβαλε, καὶ τοὺς ἐπὶ τῆς ἐρημίας πληττομένους ἰασάμενος, πάντων τῶν θηρίων ἀπήλλαξε, κρεμασθεὶς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ», ἐπάγεται ὁ Χρυσορρήμων τῆς Κων/πόλεως Ἱεράρχης.

(Συνεχίζεται)

Ἄρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΑΘ. ΚΑΛΥΒΑΣ
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος

έντασόμενοι υπό τήν Σημαία τοῦ Σταυροῦ καί ὑπηρετοῦντες εἰς τοὺς κόλπους τῆς Στρατευομένης Ἐκκλησίας. Βεβαίως ἔχομεν τοὺς μορφωμένους μας πού, ἐκτός ἐξαιρέσεων, οὔτε ἀρνοῦνται οὔτε ἀμφιβάλλουν εἰς τὰ τῆς πίστεώς μας, ἀλλά πού δέν ἔχουν πάρει τήν θέσι τοῦ «Χριστιανοῦ» μέ τήν ἔννοιαν τῆς ἀποστολῆς τοῦ «καλοῦ στρατιώτου» (Β'. Τιμοθ. β. 1-13), γιά νά διακηρύξουν καί αὐτοί στόν κύκλο τους καί μεταδώσουν ἔργω καί λόγῳ τὰς χριστιανικάς ἀληθείας σ' ὅσους τίς ἀγνοοῦν ἢ εἶναι πλανημένοι καί ἄπιστοι, σύμφωνα καί μέ τὸ λόγο τοῦ Κυρίου πού ζητεῖ ἀ π' ὅ λ ο υ ς τήν ὑπέρ αὐτοῦ ὁμολογίαν (Ματθ. ι'. 32) καί ὅλους τοὺς Χριστιανούς τοὺς θέλει «ἐπὶ τῆς λυχνίας ἵνα λάμπουν πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ» (Ματθ. ε'. 15), χωρὶς νά δέχεται τὸν «χλιαρόν» πού λέγει ὅτι θά τὸν ἐμέσῃ ('Αποκ. γ' 16).

Τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα ἀποτελεῖται καί ἀπὸ ἐπιστήμονας παντὸς κλάδου πού διακρίνονται καί στήν εἰδικότητά τους. Ἄλλ' αὐτὸ δέν εἶναι τὸ ὅλο, γιὰτί ἔχει καί τήν ιδιότητα τοῦ Χριστιανοῦ (ἀν δέν τήν ἀρνεῖται). Τὸ ὄνομα «Χριστιανός» πού τὸ πῆραν οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ πού ἦσαν καί ἄγιοι καί Ἀπόστολοι καί μάρτυρες, εἶναι ὑψηλὸς τίτλος, ἔχει δὲ ἐκτός τοῦ βιωτικοῦ καί γνωσιολογικὸ περιεχόμενον. Προϋποθέτει ἐπίγνωσιν τῆς ἀποστολῆς, σπουδὴν στὸ Πανεπιστήμιο τῶν Θεοπνεύστων Ἀγίων Γραφῶν, καί καταρτισμὸ μέ τήν γνῶσιν καί τῶν Χριστιανικῶν ἀληθειῶν, πού ἔχει καί ὡς κύριο ἔργο ἡ Ἐκκλησία μας. Ἀπαιτεῖ ἐπίσης καί ἐνεργὸ δρᾶσιν μέ θέσι πού πρέπει νά πάρῃ μέσα στήν πνευματικὴ κίνησιν τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ὅποια ἔχει ἀνάγκη ὄχι μόνον τῶν Κληρικῶν τῆς καί τῶν Θεολόγων, ἀλλὰ καί ἄλλων στελεχῶν ἀπ' ὅλους τοὺς Χριστιανούς μας παντὸς ἐπιστημονικοῦ καί ἐπαγγελματικοῦ κλάδου καί εἰδικότητος ἐκδηλουμένων ὡς πιστῶν.

Βεβαίως στήν ὑπαρξιν καί ζωὴν καί πρόοδο τῆς Ἐκκλησίας πού ἔχει ἰδρυτὴ καί θεμελιωτὴ τὸν Χριστὸ «ἡ μάχη εἶναι τοῦ Κυρίου», καί «πῦλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς». Ἐκεῖνος ἀναδεικνύει στίς σκοτεινὲς περιόδους καί κρίσιμους καιροὺς τοὺς Χρυσοστόμους, Βασιλείους, Αὐγουστίνους κλπ. Ἄλλὰ ποιός δέν θά φιλοδοξοῦσε νά γίνῃ καί ἓνας ὡσάν κι' αὐτούς; Ἄλλ' αὐτοὶ ὅλοι εἶχαν σὲ ἐφαρμογὴ τοὺς λόγους τοῦ προφητάνακτος Δαυὶδ «Στίς ἐντολές σου θά μελετῶ» (ψαλμ. ριη (ριβ') 15), ἐπάνω στοὺς ὁποίους ἓνας σχολια-

στής γράφει: «Θὰ ἤμαστε καλύτεροι Χριστιανοὶ ἂν περνούσαμε περισσότερο καιρὸ μοναχοὶ μας, προσμένοντες τὸν Θεὸν καὶ παίρνοντας διὰ τῆς μελέτης τοῦ λόγου του πνευματικὴ δύναμι γιὰ νὰ ἐργασθοῦμε στὴν ὑπηρεσίᾳ Του. Οἱ σκέψεις μας πρέπει νὰ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ πράγματα τοῦ Θεοῦ, γιατί τότε παίρνομε τὴν πραγματικὴ τροφή πού περιέχουν. Ἡ ἀλήθεια εἶναι σὰν μὲ σταφύλια ἂν θέλωμε νὰ πάρωμε κρασί, πρέπει νὰ τὰ στίψωμε, πρέπει νὰ τὰ πιέσωμε πολλές φορές... Μὲ τὴ πέψη ἡ ἐξωτερικὴ τροφή ἀφομοιώνεται μὲ τὴν ἐσωτερικὴ ζωή. Οἱ ψυχές μας δὲν τρέφονται μὲ τὸ νὰ ἀκοῦμε ἀπλῶς γιὰ λίγη ὥρα πότε τὸ ἓνα καὶ πότε τὸ ἄλλο μέρος τῆς θείας ἀληθείας. Ἡ ἀκρόασις, τὸ διάβασμα, καὶ ἡ μάθησις χρειάζονται τὴν ἐσωτερικὴ χώνευσι γιὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ χρησιμότης των, καὶ ἡ ἐσωτερικὴ χώνευσις τῆς ἀληθείας ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τὴν ἀπασχόλησι τῆς σκέψεως. Πῶς συμβαίνει μερικοὶ Χριστιανοί, ἂν καὶ ἀκοῦν πολλὰ κηρύγματα, νὰ κάνουν πολὺ μικρὴ πρόοδο στὴ θείᾳ ζωῇ; Ὁ λόγος εἶναι ὅτι παραμελοῦν νὰ κλειστοῦν μόνοι στὸ δωμάτιό τους, καὶ δὲν μελετοῦν προσεκτικὰ καὶ μὲ σκέψι καὶ μὲ προσευχή, τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ» (Spurgeon).

Μποροῦμε νὰ κάνουμε καὶ μεῖς τὸ μεγάλο ἐρώτημα, πόσοι ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς μας ἔχουν αὐτὰ ὑπ' ὄψει τους καὶ τηροῦν αὐτοὶ τὴν τακτικὴ στὴν μελέτη τῶν θείων λόγων, καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς λογίους μας, πού, ἐνῶ γιὰ νὰ πάρουν τὸ πανεπιστημιακὸν πτυχίον καὶ γιὰ νὰ καταρτισθοῦν καὶ ἀσκήσουν τὴν ἐπαγγελματικὴν τους εἰδικότητα, τόμους ὀλοκλήρους μελετοῦν καὶ διὰ βίου ἀπασχολοῦνται, πόσοι ἀπ' αὐτούς, ἐρωτᾶται, ἀσχολοῦνται μὲ τὰ πράγματα τοῦ Θεοῦ, μελετοῦν μὲ ἀπασχόλησι σκέψεως, ἀφομοιώνουν καὶ τρέφονται ἀπὸ τὰ Λόγια τοῦ Θεοῦ καὶ ἐργάζονται στὴν ὑπηρεσίᾳ τοῦ Θεοῦ; Καὶ ὅμως αὐτοτιτλοφοροῦμεθα Χριστιανοί, πού σημαίνει ὅτι, ἐὰν ἀνήκουμε στὴν ἐπιστῆμη μας καὶ ἔχομεν τὴν ἐπαγγελματικὴ μας θέσι, πρὸ παντὸς ὡς Χριστιανοὶ ἀνήκουμε στὸ Χριστὸ καὶ ὡς τοιοῦτοι πρέπει νὰ παίρνομε ἐνεργὸ θέσι καὶ στὴν ὑπηρεσίᾳ του. «Ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ἰησοῦ εἶναι ριζωμένη στὸ αἷμά του, διὰ τοῦ ὁποίου μᾶς ἀγόρασε γιὰ νὰ εἴμαστε δικοὶ του, ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ μὲ πρόσχαρη συγκατάθεσι τῆς θελήσεως, πρέπει νὰ ξυπνᾶμε κάθε πρωτῆ, συναισθανόμενοι ὅτι εἴμαστε ἰδιοκτησία του, νὰ παίρνομε τίς παραγγελίες του γιὰ τὴν ἡμέρα, καὶ νὰ πέφτωμε νὰ κοι-

μηθοῦμε τὸ βράδυ ἱκανοποιημένοι μόνον ἂν μᾶς εἶπε «εὕγε». Πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε, ὅτι δὲν ἔχουμε ἀτομικὰ δικαιώματα, κα-
νένα κλειδωμένο δωμάτιο, κανενὸς εἶδους ἐπιφύλαξι» (Γ.Β. Meyer).

Ἄς εὐχηθοῦμε, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ὑπάρχοντας εὐλογημένους ζηλω-
τὰς Χριστιανούς μας ὡς καὶ τοὺς ἐπιστήμονας τοιούτους, ποὺ περι-
ποιοῦν τιμὴν στὴν ἐπιστήμη καὶ βοηθοῦν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν μας,
ν' ἀναδειχθοῦν καὶ ἄλλοι καὶ μάλιστα σήμερα ὅπου τὸ καλεῖ ἡ μεγά-
λη ἀνάγκη τῶν δυσμενῶν περιστάσεων τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς
κρίσεως. Ἄλλὰ καιρὸς εἶναι νὰ δοῦμε τί γράφει ὁ λόγιός μας.

Ἄρχ. ΠΡΟΚ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

(...Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ζήσῃ ἄνθρωπος στὴ γῆ καὶ νὰ μὴ
συναντήσῃ δοκιμασίες, πειρασμούς, πόνου, θλίψεις. Ἐχει ἡ ζωὴ τὶς
εὐχάριστες ἀπόψεις, εἶναι γλυκεῖά, μὰ συγχρόνως ἔχει καὶ τὶς στε-
νοχώριες τῆς. Μικροὶ μεγάλοι αἰσθανόμαστε σφυζήματα τῆς καρδιάς
καὶ θέλουμε νὰ ἔχωμεν κάποιο στήριγμα, στὸ ὁποῖον νὰ στηρίξωμε
τὸ κλονισμένο εἶναι μας. Στήριγμα! Μιὰ λέξις μὲ μεγάλο νόημα.
Ποιὸ τάχα νᾶναι τὸ στήριγμα; Οἱ συγγενεῖς; Οἱ φίλοι; Ποιὸ; Βρί-
σκομαι στὴ φυλακῇ. Ἄλλὰ ἄς πῶ ποιὸς εἶμαι. Ἐνας κατάδικος.
Γεννήθηκα στὸ Α', μιὰ παράλειψις ἦταν ἡ αἰτία νὰ εἶμαι ἐδῶ, εἶμαι
καὶ ἐγὼ ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ φέρουν τὸ βάρος τῆς ἁμαρτί-
ας, γιατί σὲ ὁποιοδήποτε μέρος καὶ ἂν γεννηθῇ ὁ ἄνθρωπος θὰ φέρῃ
τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας, θὰ κλίνη ἀπὸ παιδικὴ ἡλικία πρὸς τὸ κακό.
Αἰωνία θὰ παραμένῃ ἡ Θεόπνευστος διακήρυξις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ
Ἰωάννου «Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτιάν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλα-
νώμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν» (Α' Ἰωάνν. α', 8). Οἱ
γονεῖς μου, αἰωνία ἡ μνήμη τους, ἦσαν ἀγρότες, καλοκάγαθοι Χρι-
στιανοί. Ἀνετράφηκα Χριστιανικά, τελείωσα τὸ πανεπιστήμιον,
ἐργάσθηκα τὸ ἐπάγγελμά τους, εἶχα φιλοδοξίες, μὰ ἐλάχιστες,
ἄρκει νὰ μποροῦσα νὰ ζήσω καὶ νὰ γίνω ὠφέλιμος στοὺς ἄλλους.
Ἀπὸ τὰ λίγα θρησκευτικὰ ποὺ εἶχα διαβάσει, ἤξευρα πῶς ἡ δόξα
καὶ οἱ πῖο λαμπρὲς ἐπιτυχίες δὲν μποροῦν νὰ ἱκανοποιήσουν τὴν
καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, μὰ εἶπα μιὰ παράλειψις μὲ ἔφερον ἐδῶ,
μπορεῖ ὅμως καὶ ὁ Θεός, γιὰ νὰ δείξῃ τὴν μακροθυμίαν Του, καὶ τὴν
ἀγάπην Του. Γιὰ μένα δὲν εἶναι φυλακῇ, καὶ τὰ βαρεῖα σίδερα εἶναι
ἀναμορφωτήρια, νὰ τὸ πιστεῦσετε αὐτό. Θὰ μοῦ μένῃ ἀπὸ τὰ πῖο
ζωντανὰ σημεῖα τῆς ζωῆς μου. Ἐδῶ μέσα μοῦ δόθηκε ὁ καιρὸς,
νὰ δοξάζω τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, νὰ μελετῶ τὸ Θεόπνευστον βιβλίον
καὶ νὰ ἀκούσω τὸν Θεῖον Λόγον Του. Εἶχα μελετήσει, μὰ ὄχι μὲ
πίστιν. Δικάστηκα μὲ τὴν πῖο βαρεῖα ποινή, βρέθηκα σὲ κρισίμους
στιγμάς. Ζητοῦσα νὰ στηρίξω τὸν κλονισμένον ἑαυτόν μου, περι-

μενα νά μοῦ δοθῇ δίκαιον, νά μοῦ χαρισθῇ ἡ ζωή. Ζήτησα καί τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. «Θεέ μου, βοήθησέ με». Ὅταν ἤμουν μικρός, διάβαζα τοὺς ψαλμοὺς. Θυμήθηκα τὴν φράσι τοῦ προφήτου Ἰερεμίου, «Εὐλόγημένος ὁ ἄνθρωπος, ὃς πέποιθεν ἐπὶ τῷ Κυρίῳ καὶ ἔσται Κύριος ἐλπίς αὐτῶ» (Ἰερ. ι'. 77). Ἐκεῖ πού ἔμενα ἡμέρα καὶ νύκτα φυλακισμένος ψυχικὰ ἀπὸ θλίψεις, ἄκουσα μιὰ φωνὴ νά μοῦ λέγῃ «Νὰ πιστεύῃς, νὰ προσμένῃς, ὁ Θεὸς θὰ σέ βοηθήσῃ, ὁ Θεὸς σώζει ἐκείνους πού ὑπομένουν» (Ματθ. κδ'. 13).

Μὲ τὴν δύναμίν Του, βρίσκομαι ἐδῶ καὶ μελετῶ συνεχῶς τὸ Ἅγιον Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον περιέχει καὶ ἐκφράζει τὸ θέλημα τοῦ αἰωνίου Θεοῦ... Τὸ Θεῖον περιεχόμενον τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι αὐτονόητον, σὲ κάθε ἄνθρωπον πού ἐπιθυμεῖ νά γνωρίσῃ τὴν ἀλήθειαν. «Εἰ καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ Εὐαγγέλιον ἡμῖν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἔστι κεκαλυμμένον» (Β' Κορ. δ. 3). Τὸ Εὐαγγέλιον εἶναι σκεπασμένον καὶ ἀκατανόητον στοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους πού θέλουν νά περιπατοῦν στὸν δρόμο τῆς ἀπωλείας, λέγει ὁ Θεόπνευστος Ἀπόστολος Παῦλος. Ὁ Ἠθικὸς νόμος δημιουργεῖ ἀρμονικὴν καὶ εἰρηρικὴν σχέσιν, πρὸς τοὺς ὁμοίους μας ἀνθρώπους, ἀναπτύσσει τὰ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον, μορφώνει ἐνάρετον χαρακτῆρα, ὑποδεικνύει στὸν ἄνθρωπον νά ἐπιτύχῃ τὴν ἄλλη ζωή, πού εἶναι εὐτυχῆς καὶ μακαρία. Ἐξαγνίζει τὴν καρδιά, ἀναβιβάζει τὸν ἄνθρωπον στὸν ὑψηλὸν προορισμὸν του. Ἔτσι ἐδῶ μέσα μπόρεσα νά νοιώσω, πὼς ἡ πλήρης ἀλήθεια εἶναι ἡ ἀδυναμία τοῦ Θεοῦ εἰς σωτηρίαν παντὶ τῶ πιστεύοντι» (Ρωμ. α'. 16), δύναμις ἱκανὴ νά μεταβάλλῃ θαυματουργικῶς τὸν πιστεύοντα ἄνθρωπον σὲ ἐνάρετον καὶ ἅγιον. Πίστις εἰς τὸν Χριστὸν καὶ Σωτῆρα καὶ ὑπακοὴ εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν Του, πίστις καὶ ἠθικὴ, πίστις καὶ ἀρετὴ, πίστις μετ' ἔργων, αὐτὰ τὰ σοφὰ καὶ θεῖα λόγια τοῦ Χριστοῦ μας θὰ μὲ βοηθήσουν νά γίνω χρήσιμος στὴν Πατρίδα μας, στοὺς δικούς μου, στοὺς συνανθρώπους μου, θεραπευμένος ἀπὸ τὰ δεινὰ τῆς ἀμαρτίας. Στὴν ψυχὴ μου θὰ μιλήσῃ ὁ Χριστὸς μου καὶ ἔτσι θὰ αἰσθάνωμαι τὴν πραγματικὴ χαρὰ. Πλησιάζοντας τὸν Χριστὸν μας, βρῆκα τὴν ψυχικὴν ἐλευθερίαν (Β. Κορ. γ'. 17). Ὅσοι ἄλλοι αἰσθάνονται μέσα τὸν πόθον τῆς ἐλευθερίας, παλμοὺς ζωῆς, ἔρωτα δημιουργίας, ὅσοι ὀραματίζονται μιὰ καινούργια ἀνθρωπότητα καὶ μιὰ ἀναγέννησι τοῦ πολιτισμοῦ μας, ἄς ἔλθουν νά ταχθοῦν στὸ στρατεῦμα τοῦ Χριστοῦ μας. Οἱ ὀρίζοντες φωτίζονται, οἱ οὐρανοὶ γελᾶνε μέσα στὸ φῶς τῆς νέας αὐγῆς, ἡ νέα ἡμέρα ξημερώνει στὶς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Πανάγαθος Θεὸς θὰ εἶναι πάντα μαζί μας. Θὰ εἴμεθα χρήσιμοι στὴν πολιτεία, στὸν ἑαυτὸν μας, στὶς οἰκογένειές μας, καὶ στοὺς συνανθρώπους μας καὶ θὰ μᾶς φυλάξῃ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἀπὸ κάθε κακῶ...).

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ «ΑΡΙΘΜΟΥΣ»

Ἑπὶ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Ὁ μάντις Βαλαάμ, ἂν καὶ δὲν ἦτανε εὐσεβής, γίνηκεν ὑπόδειγμα εὐσεβείας στοὺς εὐσεβεῖς.

Ὅταν οἱ ἀποσταλμένοι τοῦ βασιληᾶ Μωάβ προσκάλεσαν τὸν Βαλαάμ νὰ τοὺς συντρέξῃ καὶ νὰ συνεκστρατεύσῃ μαζί τους, γιὰ νὰ κἀνῃ μάγια καὶ ξόρκια στοὺς Ἑβραίους, δὲν τὸ παραδέχθηκεν ὁ μάντις νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ πρόθυμα, κατὰ τὴν πρόσκλησή τους· παρὰ τοὺς εἶπε· Νὰ περιμένετε πρῶτα ἐδῶ ὅλη τὴ νύκτα, νὰ ἰδῶ τί θὰ μὲ φωτίσῃ ὁ Θεός· «Καὶ ἀποκριθῆσομαι ἡμῖν... ἂν λαλήσῃ Κύριος πρὸς με».

Ἄν μοῦ εἰπῆ νάλλθω, θάρθω. Ἄν μοῦ εἰπῆ ὄχι, ὄχι. Κι' ἐπειδὴ ὁ Θεός τοῦ φανέρωσεν, μὲ κάποιαν ὀπτασία, πῶς δὲν τὸ ἐπιδοκιμάζει τὸ ἔργο αὐτὸ κι' ὅτι τὸ ἀπαγορεύει, σὰν ζύπνησε τὸ πρῶτ', ἐξαπέστειλεν ἄπρακτους πίσω στὸν βασιληᾶ τοὺς ἀποσταλμένους του, λέγοντάς τους — «Γυρίσετε πίσω στὸν ἀφέντη σας· Ὁ Θεός δὲν μ' ἀφήνει νάλλθω μαζί σας».

Ξαναγύρισαν λοιπὸν κι' ἄλλη μιὰ φορὰ οἱ προαποσταλμένοι ἀπὸ τὸν βασιληᾶ. Καὶ ἦλθανε κι' ἄλλοι πολὺ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς πρῶτους καὶ ποὺ εἶχανε φέρει μαζί τους πλουσιώτερα δῶρα καὶ τοῦταζαν ἀκόμη περισσότερα. Ὁ μάντις ὅμως ἔμεινε στερεὸς κι' ἀμετακίνητος στὴν ἀπόφασή του καὶ τοὺς ἀποκρίθηκε· Κι' ἂν μοῦ γεμίσῃ ἓνα σπίτι ἀπὸ ἀσήμι κι' ἀπὸ χρυσάφι, δὲν θὰ δεχθῶ ποτέ μου νὰ παρακούσω τὸ θεῖο πρόσταγμα «οὐ δυνήσομαι παραβῆναι τὸ ρῆμα Κυρίου τοῦ Θεοῦ» (Ἄριθ. κβ', 18).

Συμφωνοῦνε ὅλοι γενικῶς οἱ Πατέρες, πῶς ὁ μάν-

τις δὲν ἐννοοῦσε στὴν περίστασιν αὐτὴ τὸν πραγματικὸν κί' ἀληθινὸ Θεό, παρὰ τὸν Σατανικὸν ἐκεῖνο ψευτόθεο, ποὺ συνήθιζε νὰ ἐπικαλῆται αὐτὸς στὶς διάφορες γοητεῖες του· «Ἐπερωτήσω, φησί, τὸν Θεόν· οὐ τὸν ὄντα· μαντεία γὰρ ἦν· ἀλλὰ τὸν ἐξ ἔθους φαινόμενον δαίμονα». Ἔτσι γράφει ὁ Εὐσέβιος. Τὸ ἴδιο λέει κί' ὁ Θεοδώρητος κί' ὁ Ἀπολινάριος κί' ὁ Κύριλλος Ἀλεξανδρείας. Κί' ὅταν διαβάζωμε στὴ θεία Γραφή, ὅτι «ἀπεκρίνατο αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός· εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός», τότε μαζὶ μὲ τὸν Θεοδώρητο ἐξηγοῦμε κί' ἐμεῖς, ὅτι «ἀποκρίθηκε μὲν, ὅχι ὅμως ἐκεῖνος ποὺ προσκαλοῦσεν αὐτὸς, ἀλλ' ὁ παρ' αὐτοῦ ἀγνοούμενος». Καὶ συμφωνοῦμε μὲ τὴν ἐρμηνεία τοῦ Ἀπολινάριου, πὼς «τὸ λεγόμενον ἀγγέλων ἐπιφάνειαν δηλοῦ», ὅτι δηλαδὴ αὐτὸ ποὺ εἶπε φανερώνει τὴν ἐπιφάνεια κάποιων ἀγγέλων, κάποιων, οὕτως εἶπειν, λειτουργικῶν πνευμάτων. Καὶ φαίνεται, πὼς κί' ὁ Ὁριγένης ἐδίδασκε, πὼς αὐτὸ ἦτανε κάποια θεία δύναμη, ποὺ διασχόρπιζε τὶς Σατανικὰς γοητεῖες καὶ προοικονομοῦσε τὴν προαναγγελία τῶν εὐεργετημάτων ποὺ εἶχεν ὁ Θεὸς προαποφασίσει γιὰ τοὺς Ἑβραίους· «Κατὰ ἀλήθειαν θεία δύναμις παρεγένετο πρὸς Βαλαάμ, οὐ κληθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ. Παρεγένετο οὖν, ἵν' ἀποτροπιασμὸν ποιήσῃ τῶν καλουμένων ὑπὸ τοῦ Βαλαάμ δαιμόνων καὶ τὰς θείας προρρήσεις οἰκονομήσῃ». Κάποια δύναμη δηλαδὴ παρουσιάσθηκεν αὐτόκλητη στὸ Βαλαάμ, γιὰ νὰ ξορκισθοῦνε τὰ δαιμόνια ποὺ προσκαλοῦσεν αὐτὸς καὶ γιὰ νὰ πραγματοποιηθοῦνε οἱ θεῖες προφητεῖες. Ἄλλος ἦτανε λοιπὸν ὁ σκοπὸς τοῦ Βαλαάμ, κί' ἄλλο πρᾶγμα γίνηκε. Ὁ Βαλαάμ πρόστρεξε στὸ ψέμμα. Ἐνήργησεν ὅμως ἡ ἀλήθεια.

Αὐτὸ ὅμως ποὺ συμπεραίνομε ἀπ' αὐτὸ εἶναι, πὼς πρέπει νὰ ὠφεληθοῦμε καὶ νὰ παραδειγματισθοῦμε κί' ἐμεῖς ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ Βαλαάμ. Εἶναι ἀλήθεια, πὼς ὁ Βαλαάμ ἦτανε ἀσεβής·μποροῦμεν ὅμως νὰ πάρωμε κί' ἀπὸ τὸν ἀσεβῆ ἓνα ὠφελιμώτατο μάθημα, ποὺ κρίνεται ἀπὸ ὅλους πὼς κί' ἀξιάπεινο κί' ἀξιολί-

μητο εἶναι. Κι' αὐτὸ εἶναι τοῦτο. Σὲ κάθε του ἐπιχείρηση δηλαδὴ καὶ σὲ κάθε του ἐνέργειαν ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ προστρέχη στὸ Θεό, καὶ στοχαζόμενος ὅσο μπορεῖ προσεκτικώτερα κι' ἐπιμονώτερα ποιὸ εἶναι τὸ σωστό, νὰ παρακαλᾷ θερμὰ νὰ τὸν φωτίσῃ καὶ νὰ τὸν καθοδηγήσῃ ὁ Πατέρας τῶν φώτων, ἂν συμφέρῃ γιὰ ὄχι νὰ καταπιασθῇ τὸ ἔργο πού στοχάζεται. Κι' ὅταν καταλάβῃ, πὼς τὸ ἔργον αὐτὸ δὲν εἶναι σύμφωνο μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τότε νὰ τὸ παρατᾷ ὅλως διόλου καὶ νὰ τ' ἀποφεύγῃ.

Κυττάξετε, τί ἔκαμεν ὁ Βαλαάμ — «Μὲ προσκαλεῖτε, λέει, βασιληᾷ μου κι' ἄρχοντές μου, νὰ καταπιασθῶ σ' αὐτὸ τὸ ἔργο. Ἔ, λοιπόν· δὲν τὴ δέχομαι τὴν πρόσκλησή σας αὐτήν. Μὲ συμβουλευέτε σεῖς πού λογιάζεσθε σὰν φρόνιμοι καὶ σὰν πολύξεροι, ἀφοῦ εἴσθε συγκλητικοὶ καὶ γερουσιαστὲς καὶ βουλευτές; Σᾶς λέω λοιπόν, πὼς δὲν μὲ πείθει διόλου ἡ συμβουλή σας καὶ ἡ γνώμη σας. Θέλετε νὰ μὲ παρασύρετε καὶ νὰ μὲ πάρετε κοντά σας μὲ χίλιες δυὸ προτροπὲς καὶ παρακάλια, φίλοι μου καὶ γνώριμοί μου; Σᾶς τὸ λέω λοιπόν, πὼς δὲν θὰ σᾶς ἀκολουθήσω ποτέ μου· «Οὐκ ἀφήσιν με ὁ Θεὸς πορεύεσθαι μεθ' ὑμῶν»· δὲν μ' ἀφήνει ὁ Θεὸς νὰ ξεκινήσω μαζί σας. Τὸ διατάζει, λέετε, ὁ Βασιληᾶς, πού μ' ἐξουσιάζει; Ὅταν ὅμως κι' αὐτός, πού ἐγὼ κατὰ πάντα τοῦ ὑποτάσσομαι, διατάσῃ κάτι, πὼς νὰ καταφρονήσω τὸ πρόσταγμα του, καὶ πὼς νὰ μὴν τὸν ὑπακούσω; Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἓνα τέτοιο πρᾶγμα ποτέ. «Οὐδὲν δύνησομαι παραβῆναι τὸ ρῆμα Κυρίου τοῦ Θεοῦ» ('Αριθ. κβ', 18).

Μὰ μοῦ προτείνονται δόξες καὶ τιμές, κι' ἀξιώματα μεγάλα, κι' ἀνταποδόματα λαμπρά, καὶ βραβεῖα καὶ πλοῦτη κι' εὐτυχίες. Ἀλλὰ ὅλοι οἱ θησαυροὶ τῆς γῆς, κι' ὅλα τ' ἀσήμια καὶ τὰ χρυσάφια τοῦ κόσμου, κι' ὅλος ὁ κόσμος ἂν θᾶτανε βολετὸ νὰ μοῦ προσφερθῇ, δὲν θάχε τὴ δύναμη νὰ μὲ κἀνῃ νὰ καταφρονήσω τὸ πρόσταγμα τῆς θείας ἐντολῆς· «Ἀγαθός μοι ὁ νόμος

τοῦ στόματός σου ὑπὲρ χιλιάδας χρυσίου καὶ ἀργυρίου» (ψαλμ. ριγ', 72).

Τὰ λόγια αὐτὰ εἶναι λόγια ἐνὸς μεγάλου Βασιληᾶ, κι' ἐνὸς ἀληθινοῦ προφήτη. Μὰ κι' ὁ Βαλαάμ, ὅποιοσδήποτε κι' ἂν ἦτανε, κι' ὅποιο Θεὸ κι' ἂν ἐπίστευε, τὸ ἴδιο ἔνθεο φρόνημα φανέρωσε κι' αὐτός, ὅταν ἀποκρίθηκε στοὺς ἀποσταλμένους ἀπὸ τὸ Βασιλῆᾶ: «'Εὰν δῶ μοι Βαλὰκ πλήρη τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου, οὐ δυνήσομαι παραβῆναι τὸ ρῆμα Κυρίου τοῦ Θεοῦ, ποιῆσαι αὐτό, μικρὸν ἢ μέγα ἐν τῇ διανοίᾳ μου».

᾽Ω πόσοι καὶ πόσοι, ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἐπαγγέλλονται τοὺς εὐσεβεῖς, δὲν εἶναι σέ θέση, οὔτε ὡς πρὸς τὸ σημεῖον αὐτό, νὰ μιμηθοῦνε τὴν εὐσέβεια τοῦ Βαλαάμ, ποὺ λογιάζονταν σὰν ἀσεβής; Πόσοι εἶναι ποὺ γιὰ τὸ παραμικρότερον ἀκόμη κέρδος ποὺ τοὺς προσφέρουν ὄχι μονάχα δὲν φροντίζουνε νὰ ἐξετάσουνε ἂν αὐτὸ ποὺ θὰ ἐπιχειρήσουνε νὰ πράξουνε εἶναι σύμφωνο μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ, ἂν καὶ τὸ ξέρουν καλὰ πῶς εἶναι ἀντίθετο, τὸ ἀποτολμοῦνε καὶ παραβαίνουνε, ὅπως διόλου ἀψήφιστα κι' ἀλόγιαστα, τὸ θεῖο καὶ φοβερό του πρόσταγμα! ᾽Ω πόσοι καὶ πόσοι εἶναι στ' ἀλήθεια τρισχειρότεροι καὶ ἀσεβέστεροι ἀπὸ τὸν μάγον αὐτὸν Βαλαάμ!

**Ἡ φιλοχρηματία καὶ φιλοδοξία
νικήσανε τὴν θρησκεία τοῦ μάγου.**

᾽Οταν ἦλθανε γιὰ δευτέρα φορά στὸ μάγο οἱ ἄνθρωποι τοῦ βασιληᾶ Βαλὰκ ἦτανε σωστὸ νὰ τοὺς κρατήσῃ ὁ μάγος; ἔπρεπε νὰ τοὺς συμβουλέψῃ νὰ σταθοῦνε ἄλλη μιὰ νύκτα, γιὰ νὰ ξαναρωτήσῃ καὶ πάλιν τὸν Θεὸ τί πρέπει νὰ κάνῃ; Δὲν ἔπρεπε, ὄχι ποτέ. ᾽Ο Θεὸς πρόφθασε καὶ τοῦ φανέρωσε τὸ θέλημά του: «Οὐ πορεύσει». Δὲν πρέπει νὰ πᾶς. Μήπως ὁ Θεὸς ἀλλάζει κι' αὐτὸς γνώμες, ὅπως οἱ ἄνθρωποι;

Ἴσως οἱ μεγάλες τιμὲς καὶ οἱ περισσὲς ὑποσχέσεις

τῆς δεύτερης ἀποστολῆς νὰ ἐδελέασαν καὶ νὰ παράσυσσαν τῇ φιλόδοξῃ καὶ φιλοχρήματῃ ψυχῇ του κι' ἄς ἐδειχνε γενναιοῦτητα μὲ τὰ λόγια. «Κι' ἂν μοῦ δώσῃ τὸ σπίτι του ὁ Βαλακ γεμᾶτο ἀπὸ ἀσημικὰ κι' ἀπὸ χρυσαφικά, καὶ πάλι δὲν θὰ μπορέσω». Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὅμως ἡ καρδιά του τὸν ἐπρόδωσε, πὼς ἦτανε φιλοχρήματος καὶ ὑποχωρητικός. Γι' αὐτὸ καὶ σκέφθηκεν ὁ μάγος, ν'ἀβρῆ τρόπῳ καὶ νὰ μπορέσῃ, χωρὶς ν' ἀντιστέκεται στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, νὰ ἐξυπηρετήσῃ καὶ τὸν ἑαυτὸ του καὶ νὰ ὠφελῆθῃ, μὲ κάποιον τρόπο, ἀπὸ τὸ περιστατικὸ αὐτό.

Ἐνα τέτοιο πρᾶγμα συμπεραίνει γιὰ τὸν μάγον αὐτὸν κι' ὁ ἱερός Θεοδώρητος, πού γράφει. «Τῶν ἐπαγγελθέντων χρημάτων ὁ Βαλαὰμ ἐρασθείς, ἤρετο πάλιν, εἰ χρὴ τοῖς ἀποσταλεῖσι συναπελθεῖν, νομίσει μεταμελεία κεχρηῆσθαι τὸν ἐπὶ πάντων Θεόν». Ὁ Βαλαὰμ, πού τὰ ὅσα δῶρα τοῦταξεν τοῦ ἐκέντησαν τῇ φιλοχρηματία του, ξαναρώτησε τὸν Θεό, ἂν εἶναι πρεπούμενο ν' ἀκολουθήσῃ κι' αὐτὸς τοὺς ἀποσταλμένους ἀπὸ τὸ βασιλεῖα, μὲ τὴν ἰδέα, πὼς μπορεῖ ὁ Θεὸς ν'ἀλλάξῃ γνώμη.

Ἄν πράγματι εἶναι σωστὸ αὐτό, φαίνεται, ἀλλοίμονο, πὼς τὸ φοβερὸ πάθος τῆς φιλοχρηματίας καὶ τῆς δοξομανίας δελεάζει καὶ κατανικᾷ στὰ τελευταῖα κι' ἐκεῖνες τὶς ψυχές, πού φανερώνουν πὼς φοβοῦνται τὸν Θεόν καὶ δὲν θέλουνε νὰ παραβοῦνε τὶς ἐντολές του.

(Συνεχίζεται)

Ἐπὶ δὲ. ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὅποια ἔχουν σχέσηιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβεστάτοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

Ἡ ψυχική μας πορεία πρὸς τὴν Γεθσημανῆ

ΤΡΕΙΣ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΠΟΥ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΨΥΧΗΝ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΤΕΡΜΑ ΜΙΑΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΜΑΣ

Ἡ μνήμη τριῶν μορφῶν τῆς χριστιανικῆς πίστεως

Παραμονές Δεκαπενταυγούστου. Εἶναι ἡ ἐποχὴ τοῦ ἡ χριστιανική ψυχὴ αἰσθάνεται μιὰ συγκινητικὴ δοκιμασία γιὰ τὸ ἐπικείμενο ἀναβάπτισμά της στὶς ἡμέρες τοῦ εἶναι οἱ παραμονές τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεομήτορος Παναγίας Παρθένου. Ἡ χριστιανικὴ σκέψι παραλλήλα πρὸς τὴν ψυχὴ προετοιμάζεται γιὰ ν' ἀγκαλιάσῃ κατὰ τὶς προσεχεῖς ἡμέρες τοῦ Δεκαπενταυγούστου τὸ μεγάλο θαῦμα τοῦ ἔφερε τὴν Ἀειπάρθενον ἀπὸ τὴν γῆν πρὸς τὸν οὐρανόν. Μιὰ πορεία τῆς ψυχῆς καὶ τῆς σκέψεως τῆς χριστιανικῆς σ' ἕνα ἐναγκαλισμὸ ἐπάνω σ' ἕνα δρόμο μὲ σταθμοὺς μπροστὰ στοὺς ὁποίους σταματᾷ ἢ εὐλάβεια καὶ ἢ συγκίνησις. Σταθμοὺς συνδεδεμένους μὲ μορφές ἁγίες καὶ μαρτυρικές τοῦ χριστιανισμοῦ. Ὑποβλητικὴ ἀπὸ τὶς πρῶτες ἢ μορφή τοῦ κορυφαίου τῶν προφητῶν τοῦ προφήτη Ἡλία τοῦ ἂν δὲν ἔζησεν εἰς τὸν κόσμον ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Χριστοῦ ὑπῆρξεν ὅμως ἕνας ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ καὶ ἕνας μέγας προφήτης τῆς ἐλεύσεως τοῦ Λυτρωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος Θεανθρώπου. Ἡ ἱστορία καὶ ἡ δρᾶσις τοῦ προφήτη Ἡλία πλούσια καὶ ἐνδιαφέρουσα. Ἀφίνουμε τὶς βιβλικές ἐκδοχές γιὰ τὴν ζωὴ καὶ τὴν ἀνάληψι του στοὺς οὐρανούς γιὰ νὰ σταματήσουμε στὶς ἑλληνικὲς δοξασίες γιὰ τὸν τιμῶμενο προφήτη καὶ ἅγιο. Κύριος τῆς ἀστραπῆς, τῆς βροντῆς καὶ τῆς βροχῆς ὁ προφήτης. Στὴ Θράκη καὶ στὴν Μακεδονία ἀνέκαθεν ἐπεκράτει ἡ ἀντίληψις ὅτι ὁ ἅγιος τῆς βίβλου ἐπιβαίνων ἄρματος εἰς τὸν οὐρανὸν διώκει τὸν διάβολον καὶ τὸν δράκοντα. Στὶς Καρυές λέγουν ὅτι ὅταν ἀστράφτῃ καὶ βροντᾷ ὁ Προφήτης περιδιαβάει μὲ τὸ ἄρμα του, στὸ Ἄλμαλι τῶν Μαλγάρων τῆς Θράκης πιστεύουν ὅτι κυνηγᾷ τοὺς διαβόλους μὲ ἀστραπόπετραν καὶ στὴν χριστιανικὴ Ἀδριανούπολι ἐπικρατοῦσε ἡ ἐκδοχὴ ὅτι ἀπὸ μὲν τὴν κίνησι τοῦ μαστιγίου τοῦ Προφήτη παράγονται οἱ ἀστραπές, τοῦ ἄρματος οἱ βροντές καὶ ἀπὸ τὴν σύγκρουσι τοῦ ἄρματος πρὸς τοὺς λίθους ὁ κεραυνός. Οἱ δοξασίες αὐτὲς οἱ ἑλληνικὲς σχετιζόμενες πρὸς τὴν βιβλικὴ διήγησι γιὰ τὴν ἀνάληψι τοῦ Προφήτη ἐπάνω σὲ πύρινο ἄρμα ἐπεκράτησε βραδύτερο καὶ εἰς τοὺς βυζαντινοὺς. Κύριος τῆς βροχῆς καὶ στὴν ἀντίληψι τῶν τελευταίων. Κατὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῆς Ἀγίας Ἀναστασίας ὁ ἅγιος κρατεῖ τὸν τροχὸ καὶ τὰς πύλας τοῦ

ὕδατος. Στὸ Καστελλόριζο καὶ μέχρις ἐσχάτων, λίγες μέρες πρὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ προφήτη Ἁγίου, ἰδίως τὴν παραμονή, στὶς 19 Ἰουλίου, τὰ παιδιὰ καὶ οἱ ἐνήλικες ἐρρίπτοντο μὲ τὰ φορέματά τους στὴν θάλασσα παρασύροντας μὲ βία καὶ τοὺς ἀρνούμενους νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν καὶ κραυγάζοντας «Τ' Ἀη Λιά», «Τ' Ἀη Λιά». Ἡ φράσις δὲ πού συναντᾶται στὰ χεῖλη πολλῶν χωρικῶν «Θὰ σὲ κάμω τ' Ἀη Λιά» σημαίνει πὼς θὰ βρέξη ἐκεῖνον πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπευθύνεται. Αὐτὸν τὸν μεγάλο προφήτη καὶ ἅγιο πού θεωρεῖται καὶ προστάτης τῆς Γεωργίας ἑορτάζει ἡ ὀρθοδοξία ἰδίως τὶς μέρες αὐτὲς καὶ ἡ μορφή του ἡ βιβλικὴ προβάλλεται ὡς ἓνας σταθμὸς εὐλαβικοῦ προσκυνήματος στὴν πορεία τῆς χριστιανικῆς ψυχῆς καὶ τῆς σκέψεως στὸ δρόμο τους πρὸς τὴν Γεθσημανῆ· τὸ χωρίον.

Στὸν ἴδιο δρόμο ἡ εὐλάβεια σταματᾷ στὴν μορφή, τὴν ζωὴ καὶ τὸ μαρτύριον τῆς μεγαλομάρτυρος παρθένου, τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, πού ἡ μνήμη της τιμᾶται καὶ ἑορτάζεται τὶς ἡμέρες αὐτὲς ἀπὸ ὀλόκληρη τὴν ὀρθοδοξία ἰδίως. Κόρη τοῦ Ἀγάθωνος καὶ τῆς Πολιτείας ἡ ὁσία ἔμεινε ὀρφανὴ σὲ ἡλικία εἴκοσι ἐτῶν. Εὐθύς μετὰ τὸν ἀπορφανισμό της ἐπώλησε τὰ ὑπάρχοντά της, πολλὰ διεμοίρασε στοὺς πτωχοὺς καὶ ἀφοσιώθηκε μὲ ζῆλο καὶ μὲ πίστι στὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο. Ἡ ἰδιαιτέρη ἐντρύφησις της στὴν μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ ἡ παιδεία της συνετέλεσαν ὥστε τὸ ἔργον τῆς ἱεραποστολῆς ν' ἀποβαίῃ γόνιμο παντοῦ. Ἀκούραστη περιῆλθε πόλεις καὶ χωρία καὶ ἐπέστρεψε νὰ συνεχίσῃ τὸ θεόπνευστο ἔργο της στὴν Ρώμη. Ἐκεῖ τὴν συνέλαβε ὁ Ἀντωνῖνος καὶ ὑπεβλήθη σὲ φρικτὰ μαρτύρια γιὰ νὰ ἀποκηρύξῃ τὴν πίστι της πρὸς τὸν Χριστό. Ἀκλόνητη στὴν πίστι της ἡ ὁσία κόρη. Ἀπὸ τὰ μαρτύριά της ἐξήρχετο σῶα καὶ μὲ περισσότερη ἀποφασιστικότητά διὰ τὴν συνέχισι τῆς χριστιανικῆς της ὁμολογίας. Ὁ βασιλεὺς Ἀντωνῖνος, τὸν ὁποῖον ἡ Παρασκευὴ ἐθεράπευσε ἀπὸ πάθημα πού ἔτεινε νὰ τὸν καταστήσῃ τυφλόν, δὲν ἐδίστασε νὰ ἐκδηλώσῃ θαυμασμόν. Συνελήφθη ὅμως διὰ δευτέραν φοράν ἀπὸ τὸν Μάρκο Αὐρήλιο, ὑπεβλήθη σὲ καινούρια φρικιαστικὰ μαρτύρια καὶ ἀπετμήθη τελικὰ ἡ κεφαλὴ της. Μπροστὰ στὴν μνήμη τῆς νεαρῆς ὁσίας ἔθνομάρτυρος γονατίζει εὐλαβικὰ ἡ σκέψις καὶ ἡ ψυχὴ μας στὸ πέρασμα τοῦ δρόμου μας πρὸς τὸν τόπον ὅπου ἐκοιμήθη ἡ Θεομήτωρ.

Καὶ ἓνας τρίτος ἀκόμη σταθμὸς μᾶς κρατεῖ σὲ εὐλαβικὴ στάσι καὶ ψυχικὸ δέος. Ἡ μορφή τοῦ ἀθλοφόρου καὶ ἱαματικοῦ ἁγίου,

τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος καταυγάζει τὴν σκέψι καὶ τὴν ψυχὴ
μας μὲ μιὰ ἐκθαμβωτικὴ ἀκτινοβολία. Ἐπισκέπτες περαστικοὶ
ἀπὸ τὴν Νικομήδεια ἐσταθήκαμε ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια μὲ γονα-
τισμένη τὴν ψυχὴ μας μπροστὰ στὸν τόπο ὅπου ἐτάφη ὕστερα
ἀπὸ τὸν μαρτυρικὸν τοῦ θάνατο ὁ πατέρας τῶν ἱατρῶν ἅγιος.
Καὶ ὡσὰν νὰ ἀνάδινε ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ ἐρειπωμένο ἐκκλησάκι, ποῦ
εἶχε χτισθῆ πρὸς τιμὴ του, τὸ μῦρο μιᾶς ἀτμόσφαιρας ποῦ εἶχεν
δημιουργήσῃ ὁ βίος, τὰ θαύματα, ἡ ἀγιότης καὶ ὁ θάνατος τοῦ
ἁγίου Παντελεήμονος. Γιατρὸς ὁ Παντελεήμων, ἀσκῶντας τὸ
ἐπάγγελμα του στὴν γενέτειρά του Νικομήδεια, υἱὸς τοῦ
ἔθνικοῦ Ἑρμολάου, δὲν ἐβράδυνε νὰ ἀσπασθῆ τὸν χριστιανισμὸ
ἀκολουθῶντας τὸ παράδειγμα τῆς εὐσεβοῦς Εὐθυβούλης, τῆς
μητέρας του. Ὅλη τὴν περιουσία του τὴν εἶχε διαθέσει γιὰ τοὺς
πτωχοὺς καὶ ἀφωσιώθηκε στὴν ἀσκησι τοῦ ἱατρικοῦ ἐπαγγέλμα-
τος μὲ σκοπὸ νὰ περιθάλη τὸν πλησίον του. Καὶ μετωνομάσθη
διὰ τὰ αἰσθημάτα του αὐτὰ εἰς Παντελεήμονα. Ἡ εὐγενικὴ του
ἐκδήλωσις ἀπέναντι τῶν πτωχῶν ποῦ τοὺς ἐθεράπευε δωρεὰν
ἀπὸ κάθε νόσο ἐκίνησε τὸ μῖσος τῶν ἐθνικῶν συναδέλφων του
ἱατρῶν, ποῦ ἔβλεπαν νὰ παραβλάπτωνται τὰ ἐπαγγελματικά
τους συμφέροντα, τὸν ἐκυνήγησαν καὶ τὸν ἐσυκοφάντησαν.
Κατόπιν τῆς διώξεως ἀπὸ μέρους τῶν ἐθνικῶν ἱατρῶν συνε-
λήφθη, καὶ ἀρνηθεὶς μὲ ἐπιμονὴν νὰ θυσιάσῃ στὰ εἶδωλα ἀπεκε-
φαλίσθη, ἀφ' οὗ προηγουμένως ὑπέστη φρικτὰ βασανιστήρια.
Μαζὶ μὲ τὸν «ἱαματικόν» ἀθλοφόρον ἅγιον ἐφονεύθη, ἀφ' οὗ
ἐμαρτύρησε κυριολεκτικῶς, καὶ ἕνας τυφλὸς ποῦ εἶχε θεραπευθῆ
ἀπὸ τὸν ἀθλοφόρον ἅγιον καὶ ποῦ τὸν εἶχε ἀκολουθήσει μέχρι
τοῦ τόπου τοῦ μαρτυρίου του.

Σταματῶντας στὴν πορεία μας μπροστὰ στοὺς τρεῖς σταθ-
μοὺς τοὺς καθηγιασμένους μὲ τὸ μαρτύριον, τὸ αἷμα καὶ τὴν ἀγί-
τητα δύο μεγάλων μαρτύρων τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ μὲ τὴν
ζωὴν τοῦ κορυφαίου τῶν προφητῶν, αἰσθανόμεθα τὸν ψυχικὸ
μας κόσμον προετοιμασμένο γιὰ τὸ τέρμα ἑνὸς ταξιδιοῦ μας, ποῦ
θὰ σημαίνη καὶ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐποχῆς τοῦ Δεκαπενταυγούστου.
Καὶ ὅσο προχωροῦμε πρὸς τὸ τέρμα τοῦ ταξιδιοῦ αὐτοῦ
ὡσὰν ν' ἀκοῦμε ἀπομακρινές τῖς καμπάνες κάποιων παρακλητι-
κῶν ἐσπερινῶν καὶ τὸν γλυκὺ ἦχο τῆς θεομητορικῆς προσκλή-
σεως καὶ παρακλήσεως πρὸς τοὺς διασκορπισμένους μαθητὲς
τοῦ μεγάλου Διδασκάλου, Υἱοῦ Της.

Ἀπόστολοι ἐκ περάτων
συναθροισθέντες ἐνθάδε
Γεθσημανῆ τῷ χωρίῳ
κηδεύσατέ μου τὸ σῶμα.

Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου

ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΙΟ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΥ

Ἡ ἀσήκωτη πέτρα.

Μιά μέρα, πού οἱ ἀδελφοί ἔχτιζαν τὸ κελλί, ὅπου ὁ Ἅγιος θὰ ἠσύχαζε, κειτόταν στή μέση μιὰ πέτρα, πού ἔπρεπε νὰ τὴ βάλουν στοῦ γιαιπί. Πῆγαν, λοιπόν, τρεῖς μαζί ἀδελφοί γιὰ νὰ τὴ σηκώσουν, ἀλλὰ δὲν μπόρεσαν. Μαζεύτηκαν περισσότεροι, ἀλλὰ κι' αὐτοὶ δὲν κατάφεραν νὰ τὴν κουνήσουν, λές κι' ἦταν ριζωμένη στὴ γῆ. Ἔτσι, ἔγινε φανερό σὲ ὅλους, πὼς ἐπάνω τῆς ἦταν καθισμένος ὁ ἴδιος ὁ διάβολος. Ἀλλοιῶς, πὼς νὰ ἐξηγηθῆ τὸ ὅτι τόσα ἀντρίκια χέρια δὲν μποροῦσαν νὰ τὴ σαλέψουν; Ἔστειλαν, λοιπόν, καὶ παρακάλεσαν τὸν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ νὰ προσευχηθῆ, γιὰ νὰ μπόρουν νὰ σηκώσουν τὴν πέτρα. Πραγματικά, ἐκεῖνος ἔφτασε παρευθὺς κι' ἔκανε προσευχή, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ σηκωθῆ ἡ πέτρα ἀπὸ τοὺς μαθητές του. Καὶ μὲ τόση εὐκολία τὴ σήκωσαν, ὥστε νὰ τοὺς φαίνεται πὼς ἦταν ἓνα πούπουλο.

Ἡ φανταστικὴ πυρκαϊά.

Ὁ Ὅσιος τότε ἔκρινε καλὸ νὰ ἐπιτρέψῃ στοὺς μαθητές του, νὰ σκάσουν τὸν τόπο, ὅπου κειτόταν πρὶν ἐκεῖνη ἡ πέτρα. Σύμφωνα, λοιπόν, μὲ τὸ πρόσταγμα του, ἔσκαψαν βαθειὰ καὶ βρῆκαν ἐκεῖ ἓνα χάλκινο εἶδωλο, πού ὕστερα τὸ πέταξαν σὲ μιὰν ἄκρη τοῦ μαγειρείου. Τότε, εἶδαν νὰ βγαίνει ἀπ' αὐτὸ φωτιά τόσο μεγάλη, ὥστε θάρρεψαν πὼς θὰ καιγόταν ὅλο τὸ μαγειρεῖο. Ἄρχισαν, λοιπόν, οἱ ἀδελφοί, μὲ μεγάλο θόρυβο, νὰ κουβαλοῦν καὶ νὰ ρίχνουν νερό, γιὰ νὰ σβύσουν τὴ φανταστικὴ πυρκαϊά, πού ἔδειχνε στὰ μάτια τους ὁ ἐχθρός. Ἄκουσε ὁ Ἅγιος τὸν θόρυβο καὶ σὰν πληροφορήθηκε τὴν αἰτία, πῆγε στοῦ μαγειρεῖο καὶ τὴ φωτιά, πού οἱ ἀδελφοί ἔλεγαν πὼς ἔβλεπαν, αὐτὸς τοὺς εἶπε πὼς δὲν τὴν ἔβλεπε καθόλου. Κι' ἀφοῦ ἔσκυψε εὐθὺς τὸ κεφάλι, κατὰ τὴ συνήθειά του, προσευχήθηκε στὸν Θεὸ ν' ἀποδιώξῃ τὴ φαντασία ἐκεῖνη ἀπὸ τὰ μάτια τους. Καὶ σὰν τέλειωσε τὴ δέησή του, ἀποκατάστησε στοῦ φυσικό της τὴν ὄραση τῶν ἀδελφῶν κι' ἔπαψαν νὰ βλέπουν τὸ μαγειρεῖο νὰ καίγεται.

Ὁ διάβολος γίνεται καταγέλαστος.

Πάλι, ἐνῶ οἱ ἀδελφοί ἔχτιζαν τοῖχο καὶ βιάζονταν νὰ τὸν φέρουν σὲ ἄρκετὸ ὕψος, ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ σχόλαζε στοῦ κελλί

του, προσευχόμενος. Τότε, τοῦ παρουσιάστηκε ὁ ἀρχαῖος ἐχθρὸς καὶ τοῦ εἶπε μὲ χαιρεκακία, πὼς πῆγαινε στοὺς ἀδελφούς, ποὺ δούλευαν στὸ χτίσιμο. Κι' ὁ θεοφόρος ἄντρας ἔστειλε εὐθύς κι' εἰδοποίησε τοὺς ἀδελφούς, λέγοντας :

—Τέκνα μου, προσέχετε τὸν ἑαυτὸ σας. Ὅπου νᾶναι, ἔρχεται ὁ πειραστῆς.

Ἄλλὰ πρὶν προλάβῃ νὰ ἀναγγείλῃ τὴν εἶδηση ὁ σταλμένος ἀπὸ τὸν Ἅγιο, τὸ πονηρὸ πνεῦμα κατὰστρεψε τὸν τοῖχο. Καὶ καθὼς ὁ τοῖχος γκρεμίστηκε, καταπλάκωσε ἓνα νεανία μοναχό, γιὸ κάποιου αὐλικοῦ. Βλέποντας τοῦτο οἱ ἀδελφοί, ὄχι τόσο γιὰ τὸ χάλασμα τοῦ τοῖχου, ὅσο γιὰ τὸν κίνδυνο τοῦ ἀδελφοῦ, ἔτρεξαν μὲ δάκρυα στὸν σεβάσμιο πατέρα Βενέδικτο κι' ἀνάγγειλαν τὸ γεγονός.

Ἐκεῖνος τότε τοὺς πρόσταξε νὰ τὸν φέρουν μπροστά του. Ἄλλὰ μὴ μπορῶντας νὰ τὸν σηκώσουν στὰ χέρια, γιατί τὰ πεσμένα λιθάρια τοῦ εἶχαν τσακίσει τὰ κόκκαλα, τὸν ξάπλωσαν σ' ἓνα ψαθὶ κι' ἔτσι τὸν ἔφεραν στὸν Βενέδικτο. Κι' αὐτὸς τοὺς πρόσταξε νὰ τὸν ἀφήσουν μόνο μὲ τὸν νεανία καὶ νὰ βγοῦν ἀπὸ τὸ κελλί του. Ὑστερα, ἀφοῦ ἔκλεισε τὴ θύρα, δόθηκε στὴν προσευχή, παρακαλῶντας τὸν Θεὸ γιὰ τὴν ἴαση τοῦ κατασπασκισμένου παιδιοῦ. Κι' ὦ τοῦ θαύματος! Μόλις ἀπόσωσε τὴν προσευχή, εὐθύς ὁ νεανίας σηκώθηκε μόνος του, ὀλότελα γερός. Ὁ δὲ Ἅγιος τὸν ἔστειλε πάλι νὰ δουλέψῃ στὸ γιάπνι. Κι' ἔτσι ὁ διάβολος, ποὺ εἶχε ἐτοιμάσει τὸν θάνατο τοῦ ἀδελφοῦ ἐκείνου, ἔγινε καταγέλαστος. Ἀπὸ τότε ὁ Ἅγιος πῆρε τὴ χάρη ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ κάνῃ καὶ προφητεῖες, προλέγοντας τὰ μελλούμενα.

Οἱ μοναχοί, ποὺ ἔφαγαν παρὰ τὸν κανόνα.

Ὁ Ἅγιος εἶχε ὀρίσει ἀνάμεσα στὰ ἄλλα γιὰ τοὺς μοναχοὺς καὶ τὸ ἔξῃς : Ὅταν στέλνονταν ἀδελφοί σὲ κάποια διακονία, νὰ μὴ τρῶνε οὔτε νὰ πίνουν ὥσπου νὰ γυρίσουν στὴ μονή. Κι' αὐτὸς ὁ κανόνας φυλαγόταν μὲ ἀκρίβεια ἀπ' ὅλους. Μιὰ μέρα, λοιπόν, κάποιοι ἀδελφοί εἶχαν σταλῆ ἀπὸ τὸν Ὅσιο σὲ μιὰ διακονία. Συνέβη ὅμως, νὰ μὴ προλάβουν νὰ γυρίσουν στὴ μονή, γιατί τοὺς πρόλαβε ἡ νύχτα. Ἔτσι, ἀναγκάστηκαν νὰ καταλύσουν στὸ οἶκημα μιᾶς σεμνότατης μοναχῆς καὶ νὰ δειπνήσουν στὸ κελλί της. Στὸ μεταξύ, ἔστειλαν ἓνα ἀδελφὸ στὸν ἀγιασμένο πατέρα Βενέδικτο, γιὰ νὰ ζητήσουν, σύμφωνα μὲ τὴ συνήθεια, εὐχή, ὥστε νὰ φᾶνε. Κι' ὁ προγνωστικὸς Ὅσιος ρώτησε τὸν ἀδελφὸ :

—Ποῦ φάγατε ;

Κι' ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε :

—Πουθενά, πατέρα.

Τότε τοῦ λέγει ὁ Ἅγιος :

—Γιατί λέτε ψέμματα; Δὲν καταλύσατε στὸ κελλὶ τῆς τάδε μοναχῆς καὶ δὲν γευθήκατε ἐκεῖ τὸ ἄλφα καὶ τὸ βῆτα φαγητό ;

Τὴν ἄλλη μέρα, σὰν γύρισαν οἱ ἀδελφοὶ ἀπὸ τὴν διακονία, ποὺ τοὺς εἶχε προσταχτῆ, ἐλέγχθησαν μὲ σοφία κι' ἐπιδειξίότητα ἀπὸ τὸν Ὅσιο καὶ τοῦ φανέρωσαν καὶ τὸ οἶκημα τῆς μοναχῆς καὶ τὰ εἶδη τῶν φαγητῶν. Καὶ καταλαβαίνοντας τὴν ἐνοχλή τους, ἔπεσαν στὰ τίμια πόδια του κι' ὠμολόγησαν πῶς ἔφταιξαν. Ὁ δὲ πρᾶτοτατος πατέρας τους εὐθὺς τοὺς συχώρεσε τὸ σφάλμα τους.

Ἅ Ο σαρκικός ἀδελφὸς τοῦ μοναχοῦ Βαλεντίνου.

Ἐπῆρχε ἓνας ἄντρας, κοσμικὸς στὴν τάξη, ἀλλὰ σπουδαῖος στοὺς τρόπους καὶ πολὺ φιλομόναχος, ποὺ ἦταν ἀδελφὸς τοῦ μοναχοῦ Βαλεντίνου (τὸν ἀναφέραμε παρὰ πάνω). Αὐτός, λοιπόν, κάθε χρόνο, πήγαινε καὶ συναντοῦσε τὸν θεοφόρο πατέρα Βενέδικτο, γιὰ ν' ἀπολαβαίνει τὴν ψυχοφελῆ του διδασχῆ καὶ γιὰ νὰ βλέπη καὶ τὸν ἀδελφὸ του Βαλεντίνου. Κι' εἶχε κάνει τάμα, σὰν ἔβγαινε ἀπὸ τὸ σπίτι του, νὰ μὴ βάζη μπουκιά στὸ στόμα του, ὥσπου ν' ἀξιωθῆ τὴν εὐχὴ τοῦ Ἁγίου.

Μιά φορά, λοιπόν, ποὺ βάδιζε γιὰ τὸ μοναστήρι, ἔτυχε γὰ σμίξη μὲ ἓνα συνοδοιπόρο, ποὺ εἶχε μαζί του διάφορα φαγητά. Σὰν πέρασαν ὥρες, τοῦ λέγει ὁ συνοδοιπόρος :

—Ἐλα, νὰ βάλουμε κάτι στὸ στόμα μας, γιὰ νὰ μὴν ἀποκά-
νουμε στὸν δρόμο.

Ἄλλὰ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Βαλεντίνου ἀρνήθηκε, λέγοντας ὅτι εἶ-
χε τάμα νὰ πηγαίνει νηστικὸς στὸν Ὅσιο Βενέδικτο.

Ἄφοῦ περπάτησαν κάμποσο ἀκόμα, πάλι ὁ συνοδοιπόρος τὸν πρότρεπε νὰ φάγη κάτι. Ἄλλὰ ἐκεῖνος δὲν συμμορφώθηκε μὲ τὴν παράκλησή του καὶ πορευόταν νηστικὸς. Περπάτησαν πάλι ἀρκετὰ κι' ἀπείχαν ἀκόμα ἀπὸ τὸ μοναστήρι, ὅταν ἔφτασαν σ' ἓνα τερπνὸ τόπο, ὅπου ὑπῆρχε πηγὴ μὲ κρυστάλλινο νερὸ καὶ γύρω λουλουδιασμένο λιβάδι. Τότε ὁ συνοδοιπόρος τὸν ξαναπαρακάλεσε νὰ φάγη, λέγοντας :

—Κύτταξε, τί ὠραῖος τόπος. Ἄς καθίσουμε νὰ φᾶμε, γιὰ νὰ πάρουμε δύναμη καὶ νὰ συνεχίσουμε τὸν δρόμο μας.

Παρασυρόμενος, λοιπόν, ἀπὸ τὴν τερπνότητα τοῦ τόπου κι' ἀπὸ τὴν τριπλῆ προτροπὴ τοῦ συντρόφου του, κάθισε μαζί του στὸ χορτάρι κι' ἔφαγαν. Ὅστερα, συνέχισε τὸν δρόμο, ποὺ ἔβγαζε στὸ μοναστήρι.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

«ΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ»

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων συνεργάτης τοῦ «Ἐθνους» κ. Σπῦρος Ἀλεξίου ἐκυκλοφόρησε τὰ «Ἐκκλησιαστικά γεγονότα», τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν μίαν πολύτιμον ἀληθῶς προσφορὰν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας καὶ τὴν ζωὴν της.

Μέσα εἰς μίαν γενικὴν ἀπνοίαν καὶ ἀδιαφορίαν τοῦ καθημερινοῦ μας τύπου διὰ τὰ Ἐκκλησιαστικά μας πράγματα, ὁ κ. Ἀλεξίου κατάρθρωσε νὰ δημιουργήσῃ καὶ νὰ στηρίξῃ, εἰς ἐφημερίδα τῆς περιωπῆς καὶ τῆς εὐρείας κυκλοφορίας τοῦ «Ἐθνους», μίαν ἐκκλησιαστικὴν στήλην, πού ὅλοι τὴν παρακολουθοῦν, μὲ ἐξαιρετικὸν καὶ αὐξάνομενον ὄλοεν ἐνδιαφέρον. Διότι εἶναι ἀντικειμενικὴ καὶ ἀριστα πάντοτε ἐνημερωμένη διὰ τὰ ἐκκλησιαστικά μας πράγματα. Καὶ τοῦτο ἀπετέλεσε καὶ ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς μίαν πολύτιμον προσφορὰν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν μας. Διότι τὸ ἐκτεινόμενο ἐνδιαφέρον τοῦ κοινοῦ ἀποπνίξει καὶ ἐντείνει καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρμοδίων, μὲ ἄμεσον ἀποτέλεσμα τὴν προϊοῦσαν βελτίωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας ζητημάτων, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἐθνους. Διότι, ὅπως δὲν ἐπαύσαμεν ποτὲ νὰ τονίζωμεν, ὁ λαὸς μας θρησκευεταὶ γνησίως. Καὶ ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μας ἀποτελεῖ τὴν ψυχὴν τοῦ Ἐθνους. Καὶ καθ' ἡμᾶς, ἡ ἐπιζητούμενη ἐσωτερικὴ μας ἀνάπλασις καὶ ἀναγέννησις, θὰ χωλαίνῃ πάντοτε, χωρὶς μίαν ἀνασύνταξιν τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἐνισχυθῇ γενναίως, διὰ νὰ ἡμπορέσῃ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ὑψηλὴν της ἀποστολὴν.

Καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς «Τὰ Ἐκκλησιαστικά γεγονότα», τῶν ὁποίων ἡ καλαισθητὸς ἔκδοσις ἐντυπωσιάζει καὶ ἡ ἐνημέρωσις τὴν ὁποίαν παρέχουν διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν μας ζωὴν εἶναι ἀρτία, θὰ συμβάλουν πολὺ. Καὶ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι θὰ καταλάβουν ταχέως μίαν ἐντελῶς ἐξαιρετικὴν θέσιν εἰς τὴν καθόλου ἐκδοτικὴν μας προσπάθειαν. Καὶ θ' ἀποβοῦν πηγὴ ἐνημερώσεως κρυσταλλινῆ διὰ κάθε μελετητὴν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μας ζητημάτων. Θ.Σ.

Κατὰ τὸ βραδάκι, ἔφτασε μπροστὰ στὸ κελλί τοῦ Ὁσίου κί' ἀφοῦ τὸν ἀνάγγειλαν, ἔγινε δεχτός. Ὅποτε, ὁ προορατικὸς πατέρας, τὸ παράπτωμα, πού εἶχε κάνει στὸν δρόμο, τοῦ τὸ στηλίτεψε, λέγοντας :

— Γιατί, ἀδελφέ μου, νὰ πετύχη ὁ ἐχθρὸς μὲ ὅσα σοῦ πρότεινε μὲ τὸν συνοδοιπόρο σου; Τὴν πρώτη φορά, δὲν κατάφερε νὰ σὲ ξεπλανέψῃ. Τὴ δεύτερη, δὲν μπόρεσε νὰ σὲ δελεάσῃ. Τὴν τρίτη, σὲ νίκησε καὶ πέτυχε τὸν σκοπὸ του.

Τότε ἐκεῖνος, παίρνοντας συνείδηση τοῦ ἀδύναμου λογισμοῦ του, κυλίστηκε στὰ πόδια τοῦ Ὁσίου κί' ἄρχισε νὰ κλαίῃ πικρά.

Ἀποδ. ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ
ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
Τ.Α.Κ.Ε.

Τμήμα Παροχών—Γραφείον Ι

Ἄριθ. Πρωτ. 9088

Ἄριθ. Ἐγκ. 42

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Ἰουνίου 1964

Περίληψις : «Περὶ τοῦ τρόπου συντάξεως τῶν δικαιολογητικῶν συνταξιοδοτήσεως».

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Π ρ ό ς

- α) Τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴν
- β) Ἱ. Μητροπόλεις τῆς Ἐπικρατείας

Λαβόντες ἀφορμὴν ἐκ τοῦ ὅτι τὰ ὑποβαλλόμενα πρὸς συνταξιοδότησιν τῶν ἡσφαλισμένων τοῦ TAKE δικαιολογητικά εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἑλλιπῆ, ἡ δὲ ἐκ τῶν ὑστέρων συμπλήρωσις τούτων ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν καθυστέρησιν τῆς συνταξιοδοτήσεως τούτων καὶ τὴν, ἐκ τοῦ λόγου τούτου, δημιουργίαν παραπόνων καὶ διαμαρτυριῶν, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν, ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὰς ὑπ' ἄριθ. 43 καὶ 83/1960 ἐγκυκλίους ἡμῶν, νὰ παρακαλέσωμεν ὑμᾶς, ὅπως κατὰ τὴν ἔκδοσιν καὶ ἔλεγχον τῶν διαβιβαστέων ἡμῖν δικαιολογητικῶν συνταξιοδοτήσεως ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας τὰ ἑξῆς :

Α) Ἡ αἴτησις, ἣτις θὰ ἀπευθύνεται εἰς τὸ TAKE καὶ θὰ ἀφορᾷ τὴν ἀπονομὴν συντάξεως καὶ ἐφ' ἅπαξ βοηθημάτων καὶ οὐχὶ παραίτησιν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, ὡς συμβαίνει πολλακίς, δέον νὰ περιλαμβάνῃ ἀκριβῆ καὶ πλήρη τὰ στοιχεῖα τοῦ αἰτούντος (ἐπώνυμον, ὄνομα καὶ ὄνομα πατρός) καὶ τὴν ἀκριβῆ διεύθυνσιν τῆς κατοικίας του. Εἰς τὰς περιπτώσεις συνταξιοδοτήσεως πρεσβυτέρων καὶ ἐνηλίκων ἀγάμων θυγατέρων θὰ εἶναι ὑπογεγραμμένη παρ' ὄλων, διὰ τὸ τυχὸν δὲ ἀγράμματον αὐτῶν, παρὰ δύο μαρτύρων, τεθεωρημένης τῆς ὑπογραφῆς των διὰ τὸ γνήσιον ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἢ τῆς Ἀστυνομίας.

Β) Τὸ ἀντίγραφον τοῦ ἀπολυτηρίου ἐγγράφου δέον νὰ συνοδεύηται καὶ μὲ τὸ σχετικὸν ἐπιδοτήριο ἐγγράφον, ἐξ' οὗ νὰ προκύπτῃ ἡ ἡμερομηνία κοινοποιήσεως τούτου, ἣτις εἶναι ἀπαραίτητος, διότι ἀπὸ τῆς ἐπομένης ταύτης ἀρχίζει κατὰ τὸ ἄρθρον 16 παρ. 1 καὶ 2 τοῦ Καταστατικοῦ ἡ συνταξιοδότησις. Ἐλλείψει δὲ ἐπιδοτηρίου, ἡ ἡμερομηνία κοινοποιήσεως δέον, ὅπως δὴ πρότε, νὰ ἀναγράφηται εἰς τὸ πιστοποιητικὸν ὑπηρεσιακῶν μεταβολῶν.

Γ) Τὸ ἀντίγραφον Ληξιαρχικῆς πράξεως θανάτου, ὅπερ ὑποβάλλεται ἡμῖν διὰ τὴν συνταξιοδότησιν τῶν χηρῶν ἢ τῶν τέκνων τοῦ θανόντος, δέον νὰ εἶναι ἐπικυρωμένον ὑπὸ τοῦ Ληξιάρχου καὶ χαρτοσημασμένον μὲ 5 δρχ. χαρτόσημον τοῦ Δημοσίου.

Δ) Τὸ πιστοποιητικὸν τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος ἢ τοῦ Δημάρχου, ὅπερ ὑποβάλλεται ἡμῖν εἰς ἀπάσας τὰς περιπτώσεις, δέον νὰ περιλαμβάνῃ τὰ στοιχεῖα, ἐπώνυμον (ἡσφαλισμένου), ὄνομα, ὄνομα πατρός, τὸν αὐξόντα ἀριθμὸν ἐγγραφῆς του εἰς τὰ μητρώα,

έτος γεννήσεως και την οικογενειακήν του κατάστασιν. Έν προκειμένω θα αναγράφονται εκτός της συζύγου και άπαντα τὰ εύρισκόμενα έν ζωή τέκνα, θα βεβαιούται δέ άπαραιτήτως, και διὰ τὰ άρρενα και διὰ τὰ θήλεα, τὸ έτος γεννήσεως των ὡς και ἡ άγαμία ἡ μή τουύτων. Είς τήν περίπτωσιν καλ' ἦν οὔτοι ἔχουν διπλοῦν ἑπώνυμον ἢ πατρώνυμον ἢ ὄνομα (πολιτικόν και ἑκκλησιαστικόν) πρέπει άπαραιτήτως νά μνημονεύονται και νά βεβαιούται ἡ ταυτοπροσωπία τουύτων.

Ε) Τὸ πιστοποιητικόν ὑπηρεσιακῶν μεταβολῶν δέον νά περιλαμβάνη : α) τὸ έτος χειροτονίας εἰς διάκονον και πρεσβύτερον τοῦ ἡσφαλισμένου, β) τὸν άκριβῆ χρόνον (ἡμέραν, μήνα και έτος) τοῦ άρχικοῦ του διορισμοῦ ὡς διακόνου ἢ ἑφημερίου, γ) τὰς τυχόν μετὰ ταῦτα μεταθέσεις του εἰς άλλας ἑνορίας κατά χρονολογικήν σειράν (ἀπό..... ἕως.....), δ) τὰς τυχόν ἐπιβληθείσας αὐτῷ ποινὰς άργίας μετὰ στερήσεως ἢ μή τῶν ἀποδοχῶν του, ε) τήν μισθολογικήν κατηγορίαν, εἰς ἣν ἀνήκει μετὰ τοῦ χρόνου κατατάξεώς του εἰς αὐτήν, και, προκειμένου περι ἑφημερίων λαμβανόντων ἐπίδομα βορειῶν ἑπαρχιῶν, τὸν άκριβῆ χρόνον καταβολῆς τουύτου. Οἰονδήποτε κενόν ἔμφανιζόμενον εἰς τήν ὑπηρεσίαν τοῦ ἡσφαλισμένου δέον νά προσδιορίζηται.

ΣΤ) Εἰς τὰς περιπτώσεις συνταξιοδοτήσεως ἑφημερίων λόγω άναπηρίας δέον οὔτοι νά παραπέμπονται ὑφ' ὑμῶν πρὸς εξέτασιν α) εἰς τήν Α' /βάθμιον Ὑγειονομικήν Ἐπιτροπήν, ἥτις και θα βεβαιῶι ρητῶς, ἔάν κρίνη τουύτους άνικάνους, τήν άνικανότητά αὐτῶν διὰ τῶν περιττώματων και β) ἄσκησιν τῶν ἑφημεριακῶν των καθηκόντων και β) εἰς δύο ἰατροὺς (ὀρίζομένους ὑφ' ὑμῶν) οἵτινες θα βεβαιούν ἑνόρκως ἑνόπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου τήν πάθησιν ἐξ ἧς πάσχουν και τήν ἔνεκα ταύτης άνικανότητά των διὰ τήν συνέχισιν τῶν καθηκόντων των. Σημειοῦται ὅτι ἔάν δέν βεβαιοῦται ἡ άνικανότης ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ τῶν ἰατρῶν των πρὸς εξέτασιν ἑφημερίων δέν θεμελιοῦται δικαίωμα συνταξιοδοτήσεως τουύτων.

Ἰδιαιτέρως ἐπιθυμοῦμεν ἑνταῦθα νά παρακαλέσωμεν ὑμᾶς, ὅπως ἐπιμείνητε εἰς τήν τήρησιν τῆς ὑπὸ τῶν σχετικῶν διατάξεων προβλεπομένης διαδικασίας διὰ τήν κρίσιν τῆς άνικανότητος τῶν διὰ λόγους ὑγείας ἔξερχόμενων ἑφημερίων, διότι ὄχι μόνον άνωμαλίας ἐκ τῆς μή τηρήσεως τῶν διατυπώσεων τοῦ νόμου παρουσιάζονται εἰς τήν ὑπηρεσίαν ἡμῶν ἀφ' ἑνὸς και εἰς ὑμᾶς ἀφ' ἑτέρου, οἵτινες πολλάκις ἀναγκάζεσθε νά προβῆτε εἰς ἑπαναδιορισμὸν τῶν μὴ θεμελιούντων δικαίωμα συνταξιοδοτήσεως, ἀλλά και οἱ ἑφημέριοι ἐπὶ πολλοὺς μῆνας μέχρι ρυθμίσεως τῆς άνωμαλίας ταλαιπωροῦνται μὴ λαμβάνοντες μισθὸν οὔτε και σύνταξιν.

Ὑπογραμμίζεται τέλος ὅτι ἡ πρὸς τήν Ὑγειονομικήν Ἐπιτροπήν παράπομπή τουύτων ὡς και ἡ εξέτασις αὐτῶν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς δέον άπαραιτήτως νά προηγηταί τῆς τῶν δύο ἰατρῶν ἐξετάσεως, πολλῶ δέ μάλλον τῆς ἀπολύσεώς των, ἥτις ἔάν λάβη χώραν δέν εἶναι νόμιμος.

Συνημμένως ἀποστέλλομεν πίνακας ὑποβλητέων κατά περίπτωσιν δικαιολογητικῶν συνταξιοδοτήσεως.

Ὁ Διευθύνων Σύμβουλος
Καθηγ. Π. ΣΤΕΡΙΩΤΗΣ

Ἀπὸ 20.6.64 ἕως 15.7.64 ἔχορηγήθησαν παρὰ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. αἱ κάτωθι συντάξεις και ἐφ' ἅπαξ βοηθήματα.

Πρεσβυτέρων Εὐγενίαν Ἐ. Μούστου, Ἱερῶς Μητροπό-

λεως Θεσσαλιώτιδος, Γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1055. 'Εφ' άπαξ δρχ. 26583.

Πρεσβυτέραν Παρασκευήν Στρ. Στασινοῦ, 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Ἀρτης, Γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 749. 'Εφ' άπαξ δρχ. 27615.

Αἰδεσιμ. Δερβέντζαν Ἀλέξ., 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων, Γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 783. 'Εφ' άπαξ δρχ. 28224.

Αἰδεσιμ. Φέτσην Θεόδωρον, 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Λευκάδος. Δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1041. 'Εφ' άπαξ δρχ. 21931.

Πρεσβυτέραν Ἀναστασίαν Πολ. Παπαγεωργίου 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Σερρών, Δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 696. 'Εφ' άπαξ δρχ. 22453.

Αἰδεσιμ. Παχουντάκην Ἰωάννην, 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων, Δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 927. 'Εφ' άπαξ δρχ. 23503.

Αἰδεσιμ. Λαυράντον Ἐμμ., 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων, Δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 725. 'Εφ' άπαξ δρχ. 23548.

Αἰδεσιμ. Παπαδημητρίου Μᾶρκον, 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Φλωρίνης. Δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 674. 'Εφ' άπαξ δρχ. 23146.

Πρεσβυτέραν Ἐλευθερίαν Ἰ. Κατσιανᾶ, 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Ἐλασσόνας, Γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 587. 'Εφ' άπαξ δρχ. 28220.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν («Ἐφημέριον») ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
᾽Οδοῦ Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι - Τηλ. 227.689.

Ἄρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκήρυκος Πρεβέζης

ΛΟΓΟΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΜΝΗΜΑΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

Ἐγκρίσει- εὐλογία τῆς Ἱ. Συνόδου
Τόμ. Α', σελ. 320

Πωλεῖται παρὰ τῷ συγγραφεῖ (Πρέβεζαν)
καὶ εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα. Δρχ. 60.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς
ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολο-
γία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν
τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἰδεσιμ. Μπλάνην Κων/νον, Τρυγῶναν Καρδίτσης. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας.—Αἰδεσιμ. Κολούζην Κων/νον, Κιάτον Κορινθίας. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας.—Αἰδεσιμ. Παπαδόπουλον Ἰωάννην, Μελάθιον Ξυλοπλόεως. Σᾶς ἀπεστείλαμεν τὸ ζητηθὲν τεύχος.—Αἰδεσιμ. Κάσσαρην Νικόλαον, Λοῦτσες Κερκύρας. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας καὶ σᾶς ἀποστέλλομεν τὰ ἀπὸ 1-1-64 ἕως νῦν τεύχη. Αἱ μεταβολαὶ τῶν διευθύνσεων τῶν Ἐφημερίων γίνονται γνωσταὶ εἰς ἡμᾶς διὰ καταστάσεων ἀνὰ τρίμηνον, τὰς ὁποίας ἀποστέλλομεν εἰς τὰς Ἱ. Μητροπόλεις καὶ μᾶς ἐπιστρέφονται συμπληρωμένοι. Ἡ τοικυτὴ κατάστασις τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας τοῦ τελευταίου τριμήνου παρελθόντος ἔτους δὲν ἀνέγραψε τὴν ἀλλαγὴν τῆς διευθύνσεώς σας. Ἐντεῦθεν θὰ λαμβάνητε τακτικῶς τὰ τεύχη.—Κύριον Ἀντώνιον Βουτσῆνον, Καθηγητὴν, Τήνον. Ἐγένετο ἡ ἐγγραφή σας εἰς τὰ παρ' ἡμῶν σρονδρομητολογία καὶ σᾶς ἀπεστείλαμεν τὰ ἀπὸ 1-1-64 ἕως νῦν τεύχη.—Ἐίχομεν διακόψει προσωρινῶς τὴν ἀποστολὴν κατόπιν ἐπιστροφῆς τοῦ τεύχους Μαρτίου. Νῦν ἀποστέλλομεν τακτικῶς εἰς ὑμᾶς τὰ τεύχη.—Αἰδεσιμ. Κατράναν Μιλτιάδη, Καβάσιλα Βερροίας. Ἀποστέλλομεν ὑμῖν τὰ ἀπὸ 1-1-64 κυκλοφορήσαντα τεύχη, τακτικῶς εἰς τὴν διεύθυνσιν καθὼς ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας.—Αἰδεσιμ. Ἀγγελόπουλον Βενέδικτον, Φανάριον Κομοτηνῆς. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας καὶ ἀπετείλαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 8 φύλλον. Αἰδεσιμ. Τασούλαν Ἀπόστολον, Πετρόπορον Τρικιάλων. Διὰ τὴν ἐξαγορὰν ἑνὸς ἔτους προϋπηρεσίας σας αἱ ἀναλογοῦσαι εἰσφοραὶ θὰ ἀνέρχονται εἰς τὸ ποσὸν τῶν 2000 περίπου. Πλὴν ὅμως καὶ μετὰ τοῦτο δὲν θὰ λάβητε πλήρη σύνταξιν. Μετὰ τὴν 31.12.64 ὅμως ἐξερχόμενος τῆς ὑπηρεσίας συμπληρώνετε 35ετῆ συντάξιμον ὑπηρεσίαν χωρὶς ἐξαγορὰν τοῦ ἔτους καὶ θὰ λάβητε πλήρη σύνταξιν.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἑχριστιανικὴ ὁμολογία.—**Φωτίου Κόντογλου**, Ἡ ὄνος τοῦ Βαλαάμ ὀμιλοῦσα μὲ φωνὴν ἀνθρωπίνην.—**Θεοδόση Σπεράντσα**, Ὁ Θανάσης Διάκος.—**Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Ἀθ. Καλύβα**, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος, Σύμβολα καὶ πραγματικότης.—**Ἀρχιμ. Προκοπ. Παπαθεοδώρου**, Πλειότερον καὶ καθαρώτερον φῶς στὴν νεολαίαν μας.—«Φιλοθέου Ἀδολεσχίας» Μέρος τέταρτον. Ψυχωφρελεῖς ἐπιστάσεις ἀπὸ τοῦς «Ἀριθμοῦς» ὑπὸ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως. Ἀποδ. **Θεοδόση Σπεράντσα**.—**Βασ. Ἠλιάδης**, Ἡ μνήμη τριῶν μορφῶν τῆς χριστιανικῆς πίστεως.—Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου, Ἀπὸ τὸν βίον τοῦ ὁσίου Βενεδίκτου.—Ἀποδ. **Βασ. Μουστάκη**.—**Βιβλιοκρισία**.—**Εἰδήσεις τοῦ TAKE**.—**Ἀλληλογραφία**.

Τύποις : Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα — ΤΣΙΡΩΝΗ — Τηλ. 533.805

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Γ. Σ. Χρυσάφης, Ἰασωνίδου 22, Σούρμενα